

Leefwereldbevraging Gelijke Kansen: meertaligheid in het onderwijs

*Kenniscentrum Kinderrechten & Arteveldehogeschool
in opdracht van de Vlaamse Jeugdraad (2025)*

1. Inleiding

Meertaligheid betekent dat je meerdere talen kan spreken. Heel wat kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel zijn meertalig en spreken thuis een andere taal dan Nederlands. Doordat ze bijvoorbeeld op school Nederlandse lessen krijgen leren ze een tweede taal op zeer jonge leeftijd bij¹. Volgens vzw De Rand gaat meertaligheid niet enkel over verschillende thuistalen, maar ook over dialect, chattaal, jongerentaal, gebarentaal en mengvormen van talen. Iedereen is dus meertalig².

In het Kinderrechtenverdrag is in artikel 30 opgenomen dat kinderen en jongeren het recht hebben om hun eigen taal te gebruiken. Ze moeten de taal, religie en cultuur van hun familie kunnen leren als die verschilt van die van de meeste mensen in het land waar ze wonen. Hebben kinderen ook op school het recht om hun eigen taal te gebruiken? Mogen kinderen verboden worden om hun thuistaal te spreken op school en bijvoorbeeld zelfs gestraft worden als ze geen Nederlands spreken op de speelplaats? Uit artikel 28, 29 en 30 van het Kinderrechtenverdrag kunnen we geen recht op onderwijs in de eigen thuistaal afleiden³. Volgens de Belgische taalwetgeving moet al het onderwijs in het Nederlands plaatsvinden⁴. Scholen beslissen dan weer welke talen gesproken mogen worden op de speelplaats⁵. Uit het Kinderrechtenverdrag kunnen we wel opmaken dat taal belangrijk is voor kinderen en jongeren, ook als die taal een andere taal is dan de taal die door de meeste mensen gesproken wordt. Het niet kunnen gebruiken van de thuistaal op school, en zeker het bestraffen van het gebruik van de thuistaal, kan als discriminatie beschouwd worden. Bovendien is het gebruik van de thuistaal een belangrijk onderdeel van het recht op identiteit. Het is belangrijk dat kinderen Nederlands leren op school. Maar taal is ook belangrijk voor de ontwikkeling van de identiteit van een persoon. Nederlands leren mag dus niet betekenen dat kinderen hun thuistaal niet meer kunnen of mogen gebruiken⁶.

De mate waarin meertaligheid een plaats krijgt in het talenbeleid van een school kan opgedeeld worden in vier niveaus⁷. Het laagste niveau is wanneer scholen elke andere taal dan de schooltaal verbieden. Op het niveau 'tolereren' wordt talige diversiteit toegelaten maar niet actief benut. Leerlingen mogen bijvoorbeeld hun thuistaal spreken op de speelplaats. Op het niveau 'verkennen' wordt talige diversiteit gewaardeerd en zichtbaar gemaakt. In deze gevallen gaan scholen talensensibiliserend te werk door meertaligheid bijvoorbeeld een plaats te geven in de schoolbibliotheek, of in de klasactiviteiten die worden georganiseerd. Op het vierde niveau wordt meertaligheid actief benut als didactisch kapitaal. Dit kan via functioneel meertalig leren, waarbij thuistaal actief wordt gebruikt om lesinhouden in de schooltaal aan te leren. Kinderen met eenzelfde thuistaal mogen elkaar dan bijvoorbeeld extra uitleg geven in hun thuistaal. Wanneer meertaligheid een nog prominentere plek krijgt binnen onderwijs en instructie komen we terecht bij meertalig onderwijs (onderwijs in meerdere talen).

¹ Komaf (z.j.). *Het belang van taal*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://komaf.be/nl/themas/artikel/taal-is-belangrijk-bij-de-ontwikkeling-van-een-kind-taalvaardig-zijn-houdt-dan-ook-vaak-in-dat-je-doorheen-het-leven-meer-kansen-krijgt>

² Komaf (z.j.). *Inclusieve communicatie: Iedereen aan boord!* Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://komaf.be/nl/themas/artikel/inclusieve-communicatie-iedereen-aan-boord>

³ Vandevelde, J. (2021). *Niet verstaan, niet geleerd: Hoe kinderen met een andere thuistaal het volledige genot van hun recht op onderwijs wordt ontzegd en wat hieraan gedaan kan worden bekeken vanuit reeds genomen initiatieven voor mensen met een handicap*. Scriptiebank. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://scriptiebank.be/scriptie/2021/een-kritische-analyse-van-het-recht-op-onderwijs-het-internationale-recht-en-diens>

⁴ Vlaamse Overheid (z.j.). *Onderwijstaal in het basisonderwijs en het secundair onderwijs*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/over-vlaanderen/taalwetwijzer/taalgebruik-in-het-onderwijs/onderwijstaal-in-het-basisonderwijs-en-het-secundair-onderwijs>

⁵ tZitemzo (z.j.). *Recht op onderwijs* (p. 5). Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://www.kinderrechten.be/sites/default/files/2023-11/13.%20Recht%20op%20onderwijs.pdf>

⁶ Komaf (z.j.). *Het belang van taal*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://komaf.be/nl/themas/artikel/taal-is-belangrijk-bij-de-ontwikkeling-van-een-kind-taalvaardig-zijn-houdt-dan-ook-vaak-in-dat-je-doorheen-het-leven-meer-kansen-krijgt>

⁷ Meertaligheid.be (z.j.). *Jouw vragen beantwoord: Talenbeleid FAQ*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://meertaligheid.be/jouw-vragen-beantwoord#/talenbeleidfaq>

UNESCO pleit al langer voor meertalig onderwijs en bundelden hun inzichten in een recent rapport over meertalig onderwijs⁸.

Kinderen en jongeren hebben het recht om gehoord te worden over zaken die hen aanbelangen en die impact hebben op hun leefwereld. Ze moeten serieus genomen worden en mee kunnen praten over zaken als gelijke kansen en meertaligheid. Kinderen en jongeren moeten betrokken worden bij het taalbeleid, ongeacht hun leeftijd. De Vlaamse Jeugdraad wil weten hoe jongeren tussen 11 en 30 het taalbeleid in het onderwijs beleven. Op die manier willen ze inzetten op het centraal stellen van de stem van jongeren in het beleid.

Om de mening van jongeren te bevragen, voerden Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) en Artevelde Hogeschool, in opdrachten van de Vlaamse Jeugdraad, een leefwereldbevraging uit over de digitale leefwereld.

2. Over de bevraging

Om de mening van jongeren te bevragen, voerden Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) en Artevelde Hogeschool, in opdrachten van de Vlaamse Jeugdraad, een leefwereldbevraging uit over meertaligheid in het onderwijs.

De centrale vraag ‘Hoe kijken jongeren naar meertaligheid?’ werd vertaald naar 25 concrete vragen. De vragen die werden gesteld zijn gebaseerd op input die we kregen van de werkgroep Gelijke Kansen van de Vlaamse Jeugdraad.

In een eerste luik brachten we de diversiteit onder de deelnemers in kaart. We keken naar leeftijd, gender, woonomgeving, onderwijsniveau, migratieachtergrond, meertaligheid, handicap en woonvorm. Vervolgens werden de vragen gesteld die peilen naar de centrale onderzoeksvraag. Er waren vragen over jongeren hun kijk op talen, talen op school, vrije tijd en taal en het onderwijsbeleid.

Er zijn zowel meerkeuzevragen als open vragen als schaalvragen. Voor de schaalvragen werd meestal gebruik gemaakt van een driepunten schaal. Deze keuze werd bewust gemaakt om de vragenlijst laagdrempelig en toegankelijk te houden voor alle respondenten. Een beperkte schaal draagt bij aan een eenvoudigere cognitieve verwerking van de antwoordmogelijkheden en verlaagt de drempel tot deelname. Vanuit methodologisch oogpunt is deze keuze te verantwoorden omdat we de resultaten uitsluitend descriptief weergegeven, wat inhoudt dat de frequentie van antwoordcategorieën centraal staat. In dat opzicht volstaat een beperktere schaal, die bovendien de interpretatie van de resultaten vergemakkelijkt.

Steekproef

De bevraging richtte zich tot Vlaamse jongeren tussen 11 en 30 jaar. Voor dit onderzoek werd gebruikgemaakt van een vrijwillige steekproef. De volledige beoogde populatie had hierbij de mogelijkheid om deel te nemen aan het onderzoek. De Vlaamse Jeugdraad stond in voor de verspreiding van de bevraging die liep van 17 april tot 1 juni 2025. De bevraging werd online aangeboden, via een link of QR-code. Het was mogelijk een prijs te winnen met de bevraging. De vragenlijst werd gepromoot op sociale media via Meta advertenties. Verder werd het netwerk van de werkgroep Gelijke kansen van de Vlaamse Jeugdraad aangesproken. Medewerkers van de Vlaamse Jeugdraad zetten de vragenlijst ook in de kijker op events gericht op jongeren en jeugdwerkers of begeleiders. Tot slot werd de vragenlijst gepromoot via Smartschool, wat de grootste impact had op de responsgraad.

Hoewel tijdens de bevraging de diversiteit onder de deelnemers qua leeftijd en gender werd gemonitord, zijn we ons ervan bewust dat deze aanpak zelfselectie met zich meebrengt. We kunnen op basis van deze bevraging geen algemene uitspraken doen over de Vlaamse jongeren.

In totaal zijn 3.180 jongeren gestart aan de bevraging en hebben 2.444 jongeren de volledige bevraging ingevuld. Van de bevroegde jongeren spreekt 49% enkel Nederlands thuis. 50% spreekt minstens met één persoon een andere taal dan het Nederlands thuis. 1% geeft aan dit liever niet te zeggen. De stem van meertalige jongeren is in deze vragenlijst dus sterk vertegenwoordigd. Deze vertegenwoordiging kan mogelijk verklaard worden door de wervingsstrategie, waaronder een advertentie via Smartschool met de slogan: “*Mijn thuistaal is deel van wie ik ben! Of ni?*”. Deze formulering zou in het bijzonder jongeren met een meertalige achtergrond aangesproken kunnen hebben.

⁸ UNESCO (2025). *Languages matter: Global guidance on multilingual education*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://doi.org/10.54675/MLIO7101>

Het onderscheid tussen jongeren die thuis enkel Nederlands spreken en jongeren bij wie dat niet zo is, moet genuanceerd worden. Zo blijkt uit het onderzoek dat meertalige jongeren verschillende talige registers door elkaar gebruiken. Meer dan vermoed wordt, spreken jongeren met ouders, broers en zussen ook vaak Nederlands, gebruiken ze regelmatig Nederlandstalige media en kiezen ervoor om te rekenen, te lezen en te schrijven in het Nederlands. Maar omgekeerd geldt ook dat andere talen dan het Nederlands in realiteit niet alleen thuis, maar ook op school worden gesproken. Hoewel doorgaans gesproken wordt van meertalige versus Nederlandstalige jongeren, gaat het in werkelijkheid niet om twee strikt onderscheiden en homogene groepen. Op dat vlak moeten we dus met nuance naar de resultaten kijken die een onderscheid maken tussen jongeren die thuis Nederlands spreken of (ook) een andere taal⁹.

Analyse

De verzamelde data werden geanalyseerd aan de hand van kwalitatieve en kwantitatieve methoden, afhankelijk van het type vraag.

Gesloten vragen werden geanalyseerd met behulp van descriptieve statistiek. De resultaten worden visueel weergegeven aan de hand van grafieken zodat verhoudingen tussen antwoordcategorieën overzichtelijk kunnen worden geïnterpreteerd. Voor enkele vragen of specifieke stellingen zoomen we dieper in op de eventuele verschillen tussen jongeren die thuis enkel Nederlands spreken enerzijds en (ook) een andere taal anderzijds. We willen er echter op wijzen om bij de interpretatie van deze gegevens de nodige nuance in acht te nemen. Naast bovenstaande bemerking dat een strikt onderscheid tussen zogenaamde meertalige jongeren en Nederlandstalige jongeren in realiteit moeilijk te maken is, moet er ook vanuit methodologisch oogpunt voorzichtigheid aan de dag gelegd worden. De resultaten in dit onderzoek zijn gebaseerd op een descriptieve analyse, zonder het toepassen van statistische toetsen op significantie. De geobserveerde verschillen tussen groepen kunnen hierdoor niet geïnterpreteerd worden als statistisch betekenisvolle verbanden. De uitsplitsingen geven een indicatief beeld, maar laten geen harde conclusies toe over systematische verschillen tussen subgroepen of causale verbanden tussen variabelen. De bevindingen moeten dan ook gelezen worden als exploratief, bedoeld om inzichten te bieden in hoe bepaalde thema's zich mogelijk verschillend manifesteren onder jongeren die overwegend Nederlands spreken thuis enerzijds en jongeren die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands anderzijds. Generaliseerbare uitspraken over verschillen tussen deze twee groepen kunnen op basis van dit onderzoek niet worden gedaan.

Voor de open vragen werd gewerkt met een thematische analyse, waarbij gewerkt werd volgens een inductieve benadering van open codering. Antwoorden werden steekproefgewijs gelezen en gebundeld tot een moment van verzadiging bereikt was, het punt waarop nieuwe data geen wezenlijk nieuwe inzichten meer opleveren. Vanuit deze open codering werden thema's afgeleid, zonder vooraf opgelegde kaders. In dit rapport worden de bevindingen bij de open vragen gestructureerd volgens de thema's die uit de data zijn voortgekomen. Elk van de thema's wordt geïllustreerd met enkele quotes van respondenten.

⁹ De Backer, F. (2015). *Meertaligheid als realiteit op school (MARS)*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/186>

3. Resultaten

In dit luik geven we een overzicht van de antwoorden van jongeren per vraag die werd gesteld. We beginnen met een schets van de achtergrondkenmerken van jongeren. Daarna geven we een overzicht van de vragen die peilen naar hoe jongeren kijken naar meertaligheid. Voor enkele vragen zoomen we dieper in op de eventuele verschillen tussen jongeren naargelang ze thuis enkel Nederlands of (ook) een andere taal spreken.

In totaal zijn 3.180 jongeren gestart met de bevraging. 2.444 jongeren hebben de bevraging tot het einde doorlopen. Er is dus een gestage uitval van jongeren naarmate de enquête vordert.

Per vraag is telkens aangegeven hoeveel jongeren deze heeft beantwoord. Bij vragen waarbij de antwoorden worden vergeleken tussen subgroepen jongeren (bv. meertalige versus Nederlandstalige jongeren), geven we per subgroep aan hoeveel jongeren hier deel van uitmaken voor de desbetreffende vraag.

We hernemen nog eens het belang om de bevindingen correct en genuanceerd te lezen. Onderstaande aandachtspunten dienen steeds in het achterhoofd gehouden te worden

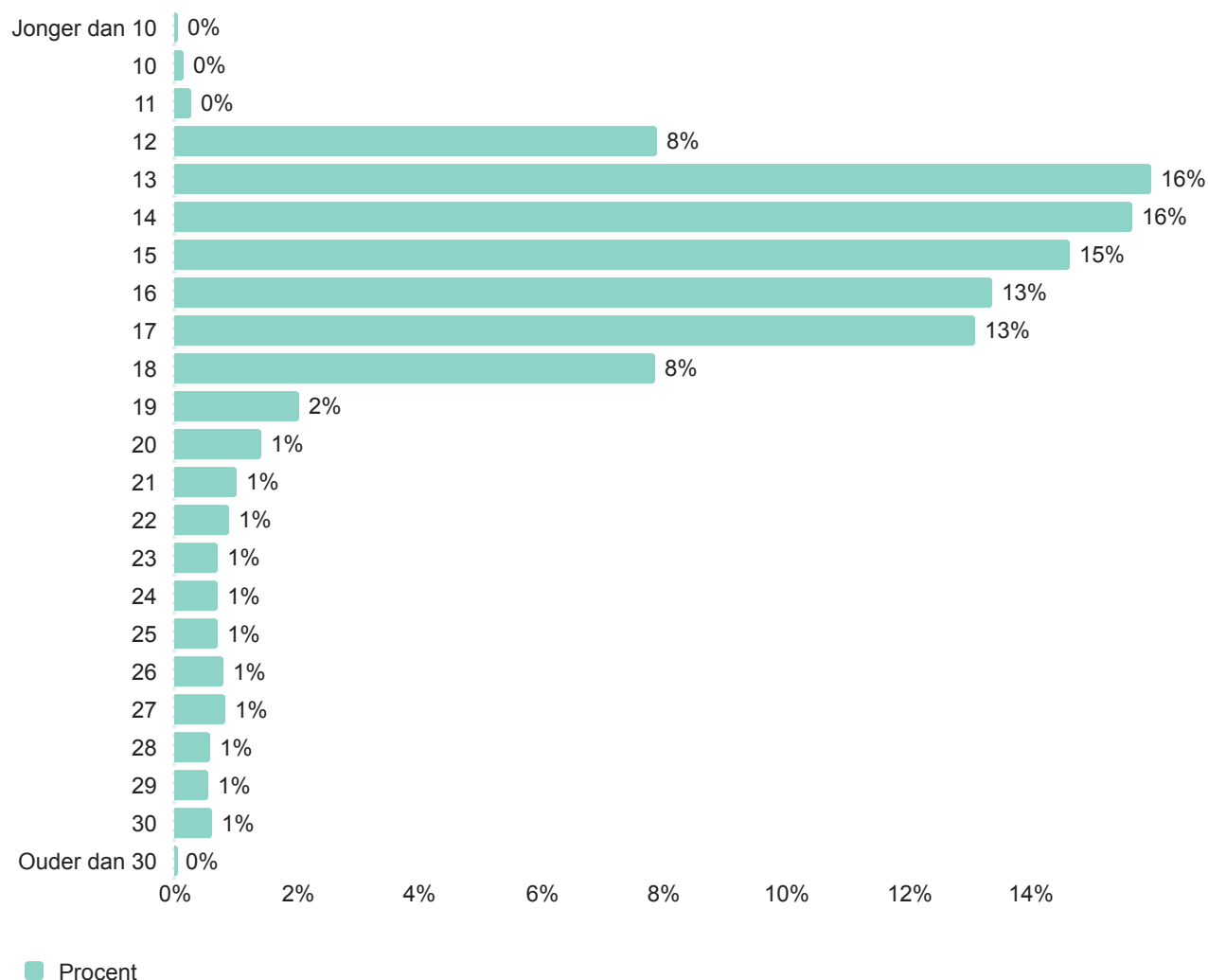
- **Descriptieve weergave:** De resultaten worden uitsluitend descriptief weergegeven. Dit betekent dat per antwoordcategorie wordt aangegeven welk percentage van de respondenten voor een bepaalde optie koos. Er worden geen gemiddelden berekend of statistische verbanden getoetst.
- **Geen representativiteit:** Aangezien werd gewerkt met een vrijwillige steekproef, zijn de resultaten niet representatief voor alle Vlaamse jongeren. Ze geven wel een waardevolle indicatie van wat leeft bij de jongeren die deelnamen.
- **Indicatieve uitsplitsingen:** In sommige grafieken worden resultaten uitgesplitst naar subgroepen jongeren. Deze verschillen zijn bedoeld om mogelijke trends te illustreren, maar kunnen niet geïnterpreteerd worden als significante of systematische verschillen tussen groepen.
- **Meerduidige stemmen:** Jongeren zijn geen homogene groep. De resultaten tonen een diversiteit aan perspectieven. Zowel kwantitatieve cijfers als kwalitatieve inzichten (open antwoorden) verdienen daarom zorgvuldige en contextgevoelige duiding.

Bij het gebruik of delen van onderstaande resultaten in presentaties, publicaties of media is het van belang om deze nuances mee te communiceren. Zo wordt vermeden dat conclusies worden getrokken die verder gaan dan wat het onderzoek ondersteunt.

Algemene vragen

1. Leeftijd

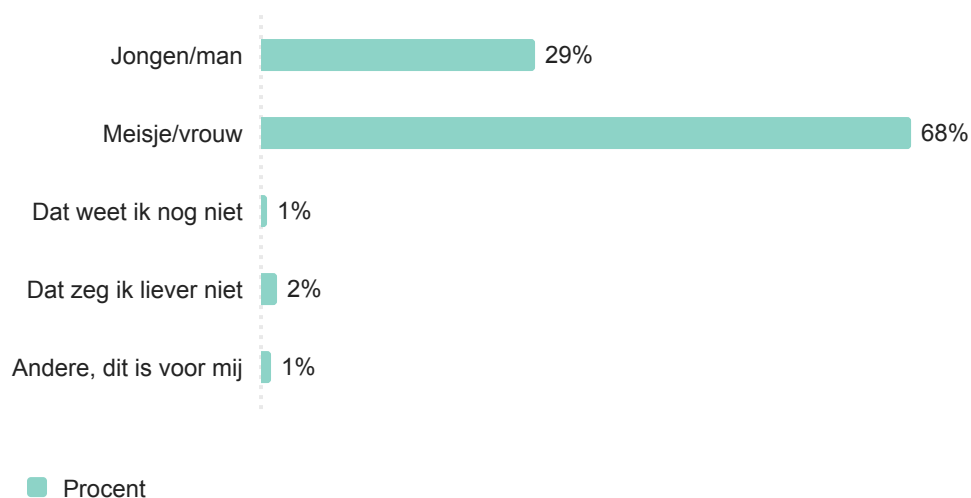
3180 antwoorden

De leeftijd van de jongeren die deelnamen aan de bevraging ligt voornamelijk tussen de 12 tot en met 18 jaar (89% van de respondenten).

2. Gender

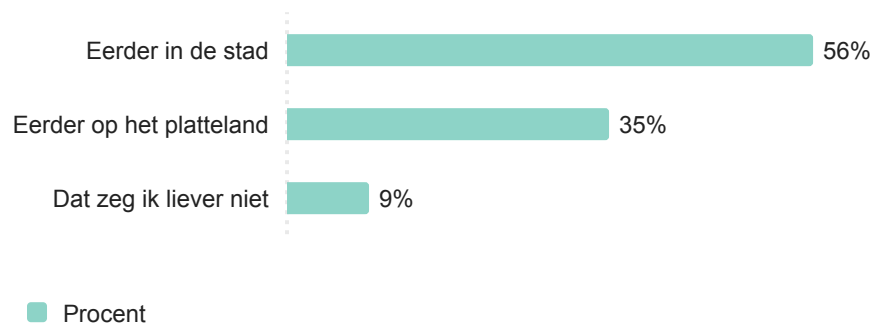
3170 antwoorden

2. Andere, dit is voor mij: 33 jongeren duiden de optie Andere aan. Voor de meeste jongeren betekent dit dat ze non-binair zijn. Enkele jongeren geven ook aan gender fluïde, gender queer, pangender, transgender of transfem te zijn. De overige jongeren geven antwoorden die weinig te maken hebben met genderidentificatie ("*ik ben een stoel*", "*croissant*", "*angel*").

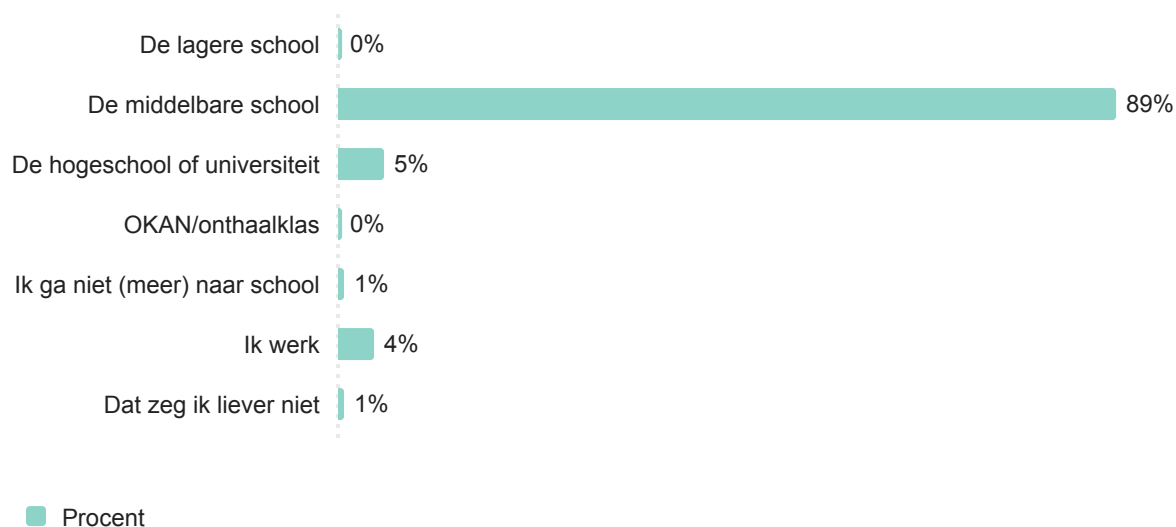
3. Woonomgeving

3155 antwoorden

4. Onderwijsniveau

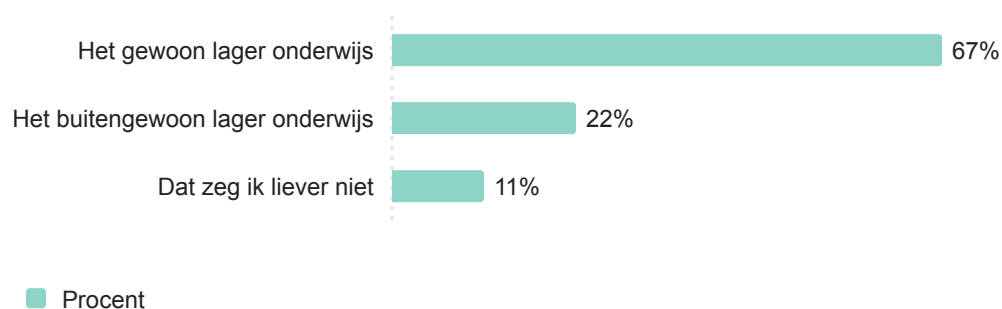
3148 antwoorden

Met deze vragenlijst hebben we 10 leerlingen uit het lager onderwijs en 6 uit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) bereikt wat voor elke groep nog geen 1% van de totale steekproef is.

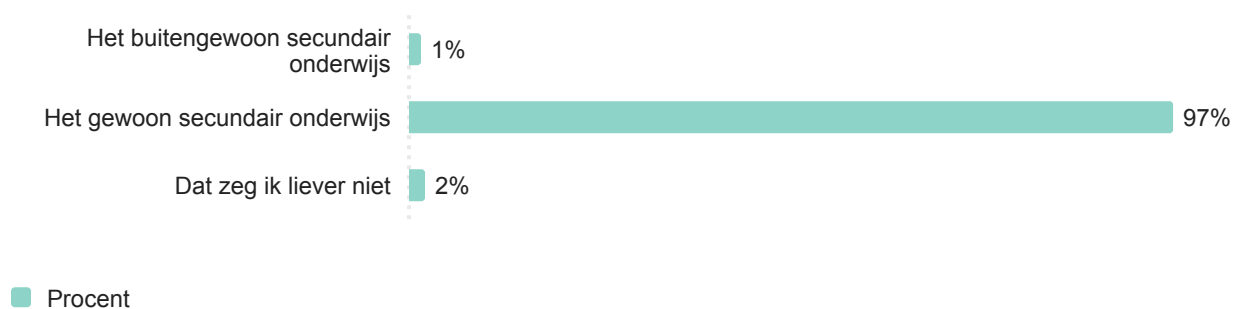
5. Onderwijsvorm Lager Onderwijs

9 antwoorden

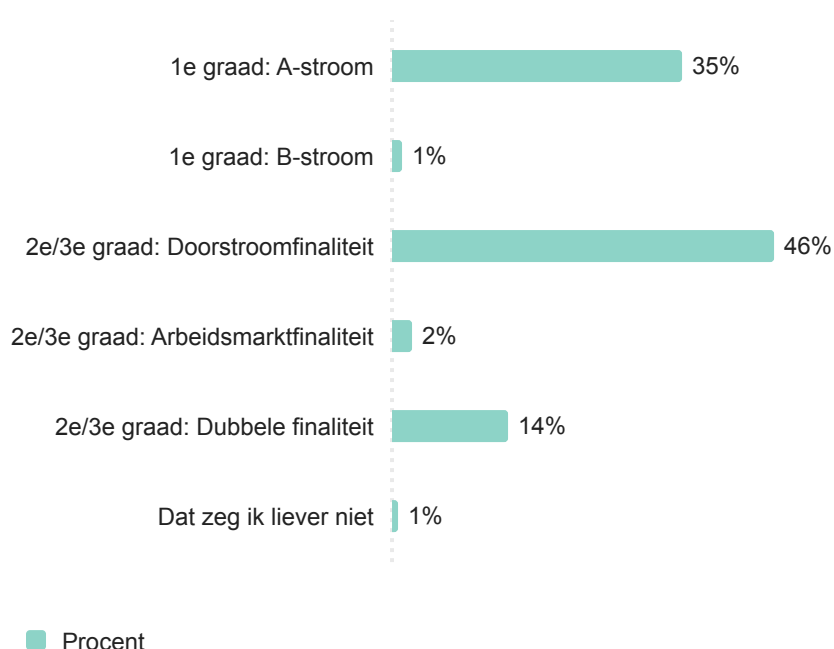
6. Onderwijsvorm Secundair Onderwijs

2785 antwoorden

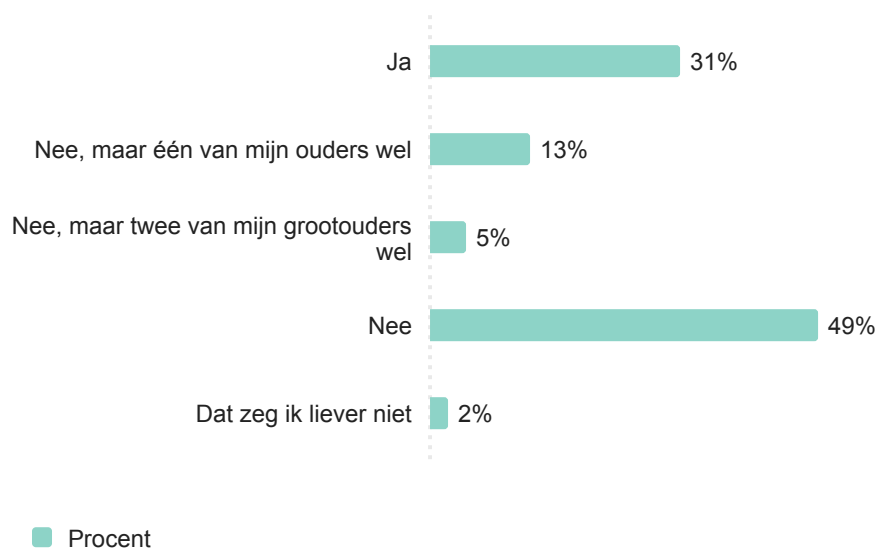
7. Secundair Onderwijs - Stroom

2685 antwoorden

8. Heb je een andere nationaliteit dan de Belgische?

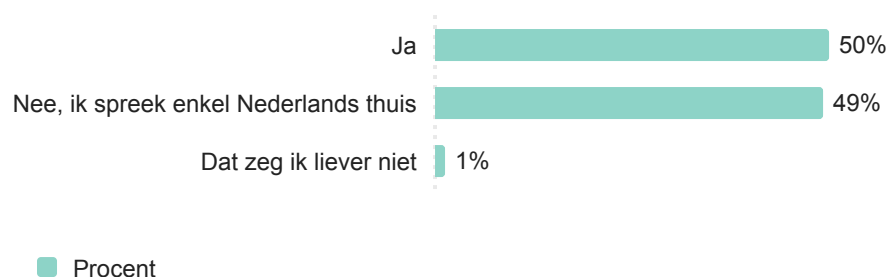
3121 antwoorden

Evenveel respondenten (49%) hebben geen migratieachtergrond als wel een migratieachtergrond, dat wil zeggen: een andere nationaliteit dan de Belgische of minstens één ouder of grootouder met een andere nationaliteit dan de Belgische.

9. Spreek jij thuis met minstens 1 persoon een andere taal dan het Nederlands?

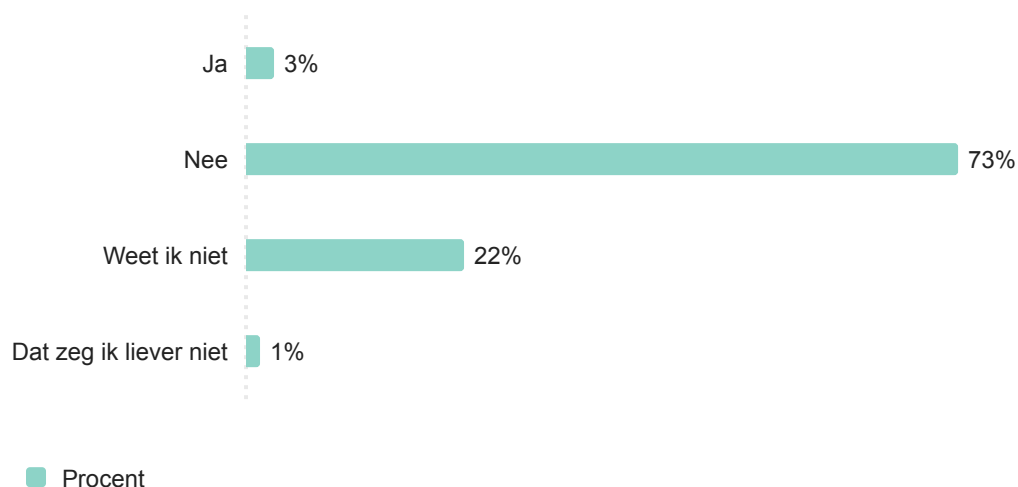
3106 antwoorden

De helft van de respondenten spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands.

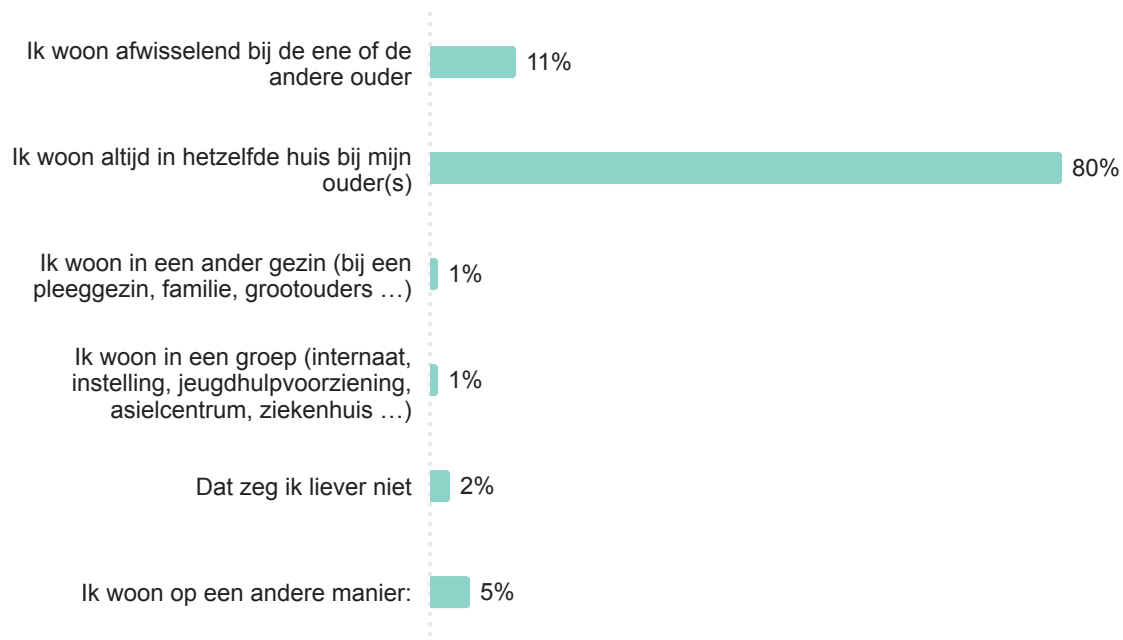
10. Ben jij geregistreerd bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) voor ondersteuning voor hulpmiddelen en aanpassingen?

3074 antwoorden

11. Woonvorm

3033 antwoorden

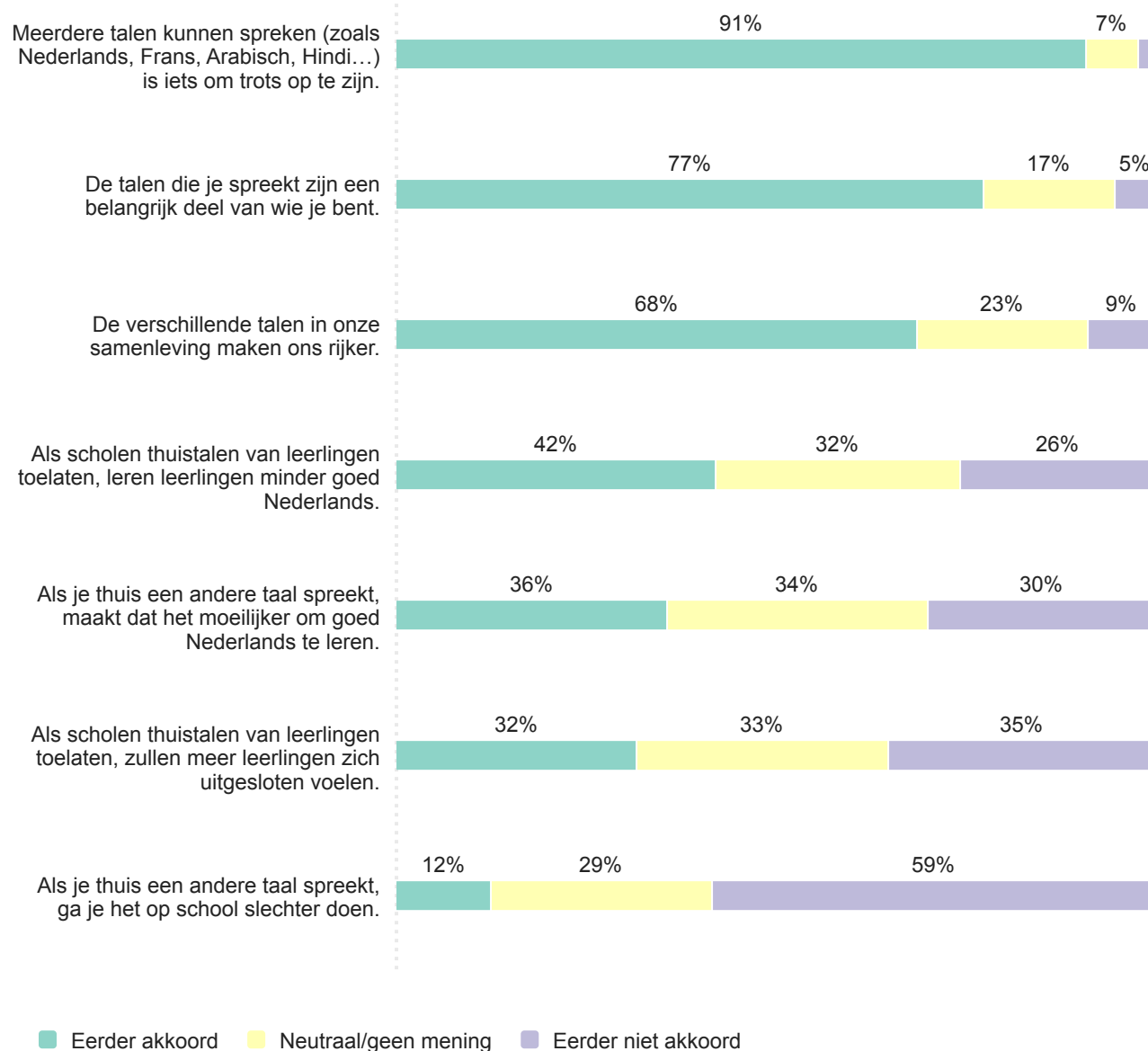
■ Procent

11. Ik woon op een andere manier: 154 jongeren duiden aan dat ze op een andere manier wonen. De woonvormen die hier worden genoemd zijn vaak een variant van de keuzemogelijkheden hierboven zoals "*bij mama en pluspapa*", of een combinatie van bovenstaande mogelijkheden, zoals "*afwisselend bij één ouder en een ander gezin*". Ook worden specifieke regelingen met gescheiden ouders genoemd, of geven sommige jongeren aan maar 1 ouder te hebben. Enkele jongeren geven ook aan alleen te wonen, te cohousen, bij hun eigen gezin te wonen, of op kot te zitten. Daarnaast zijn er ook twijfelachtige antwoorden antwoorden als "*de ene dag op het slagveld, de andere in een kazerne*" en "*in mijn auto met mijn rolstoel*" of misleidende antwoorden als "*in het bos met kabouter plop*".

Kijk op talen

12. Hoe kijk jij naar talen?

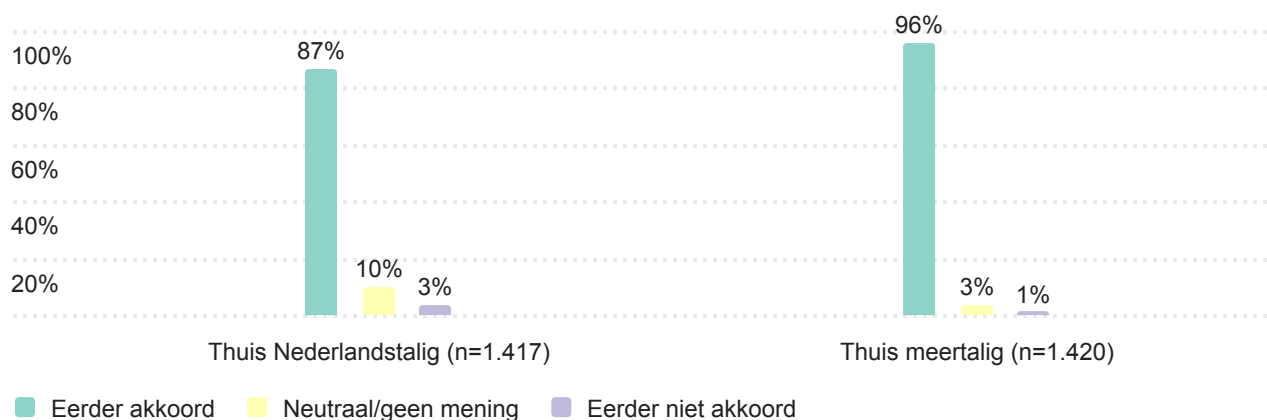
2869 antwoorden

12. Kijk op talen: leerlingen die thuis Nederlands spreken versus leerlingen die thuis een andere taal dan het Nederlands spreken

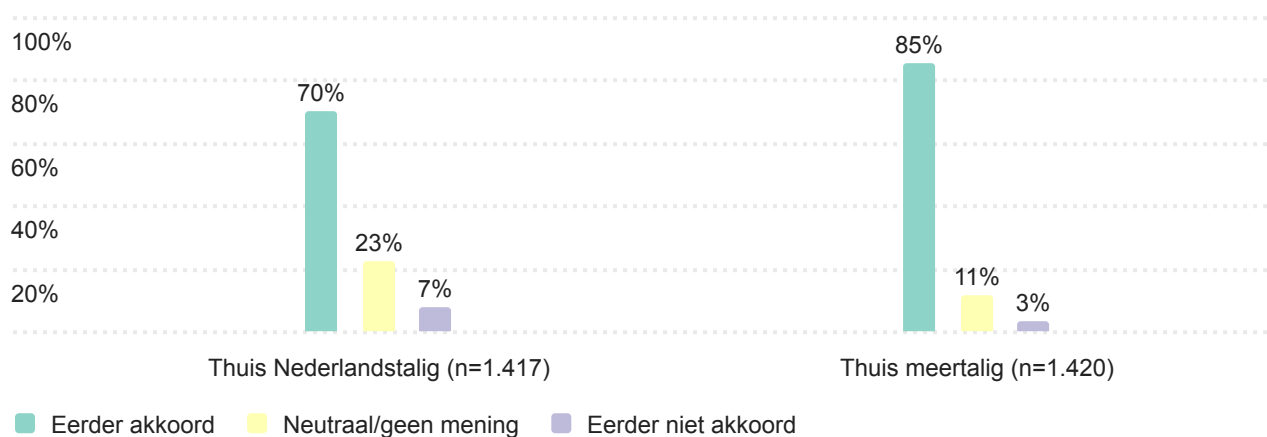
Meerdere talen kunnen spreken (zoals Nederlands, Frans, Arabisch, Hindi...) is iets om trots op te zijn.

De grafieken tonen een klein verschil tussen de twee groepen jongeren. De antwoordpatronen binnen beide groepen vertonen wel eenzelfde trend: de overgrote meerderheid is eerder akkoord.

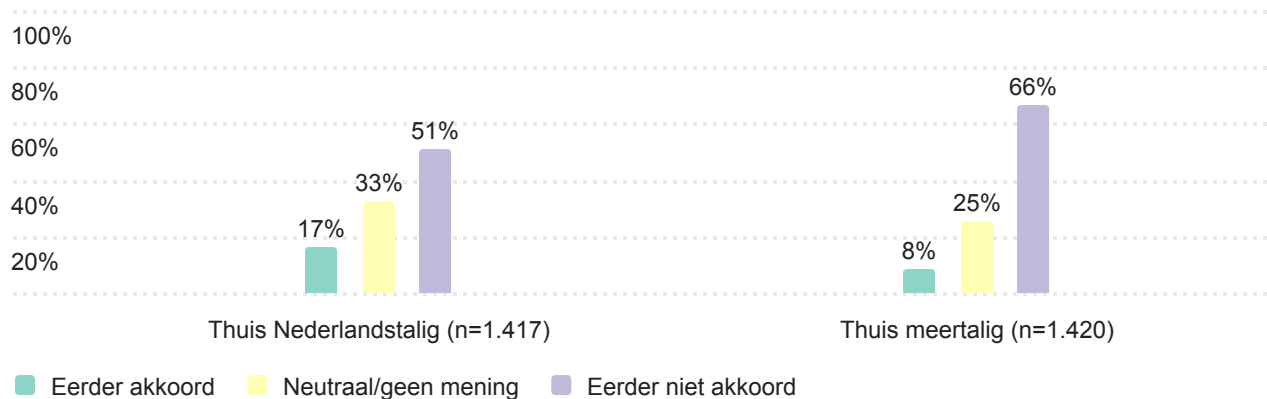
De talen die je spreekt zijn een belangrijk deel van wie je bent.

De grafieken tonen een klein verschil tussen de twee groepen jongeren. De antwoordpatronen binnen beide groepen vertonen wel eenzelfde trend: de overgrote meerderheid is eerder akkoord.

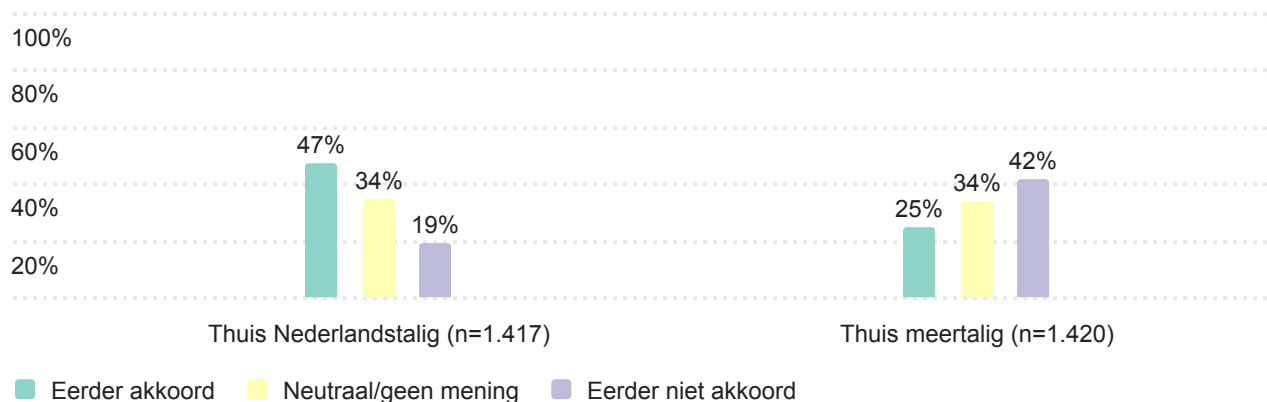
Als je thuis een andere taal spreekt, ga je het op school slechter doen.

De grafieken tonen een klein verschil tussen de twee groepen jongeren. De antwoordpatronen binnen beide groepen vertonen wel eenzelfde trend: minstens de helft is eerder niet akkoord.

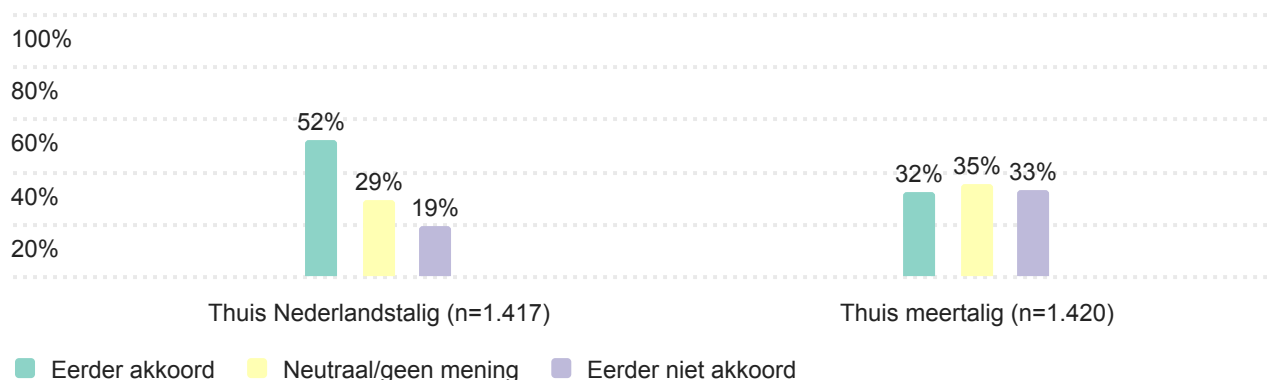
Als je thuis een andere taal spreekt, maakt dat het moeilijker om goed Nederlands te leren.

De grafieken tonen een opvallend verschil tussen beide groepen jongeren, waarbij de twee grafieken een gespiegeld beeld vertonen.

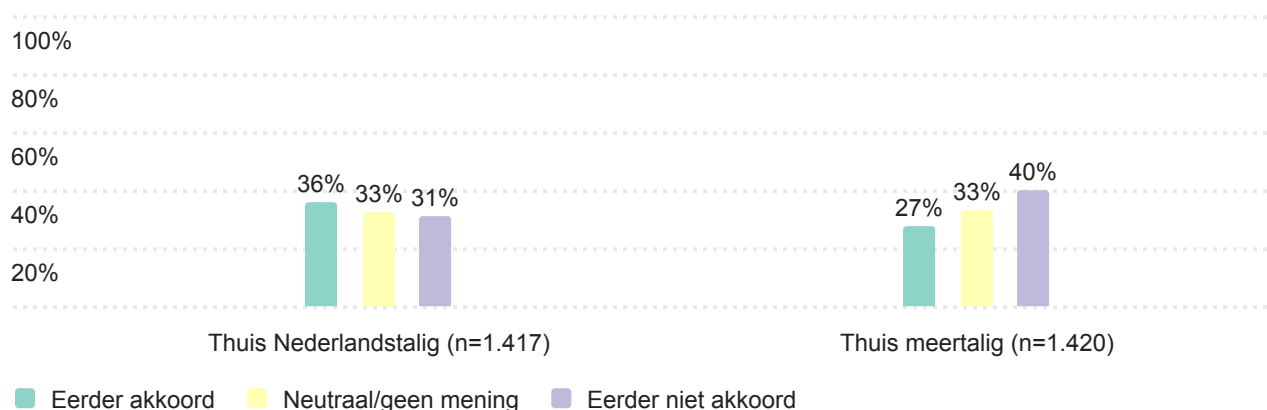
Als scholen thuistalen van leerlingen toelaten, leren leerlingen minder goed Nederlands.

De grafieken tonen een opvallend verschil tussen beide groepen jongeren. Onder jongeren die thuis Nederlands spreken is de helft eerder akkoord. Onder jongeren die thuis meertalig zijn, zijn de meningen relatief gelijkmatig verdeeld.

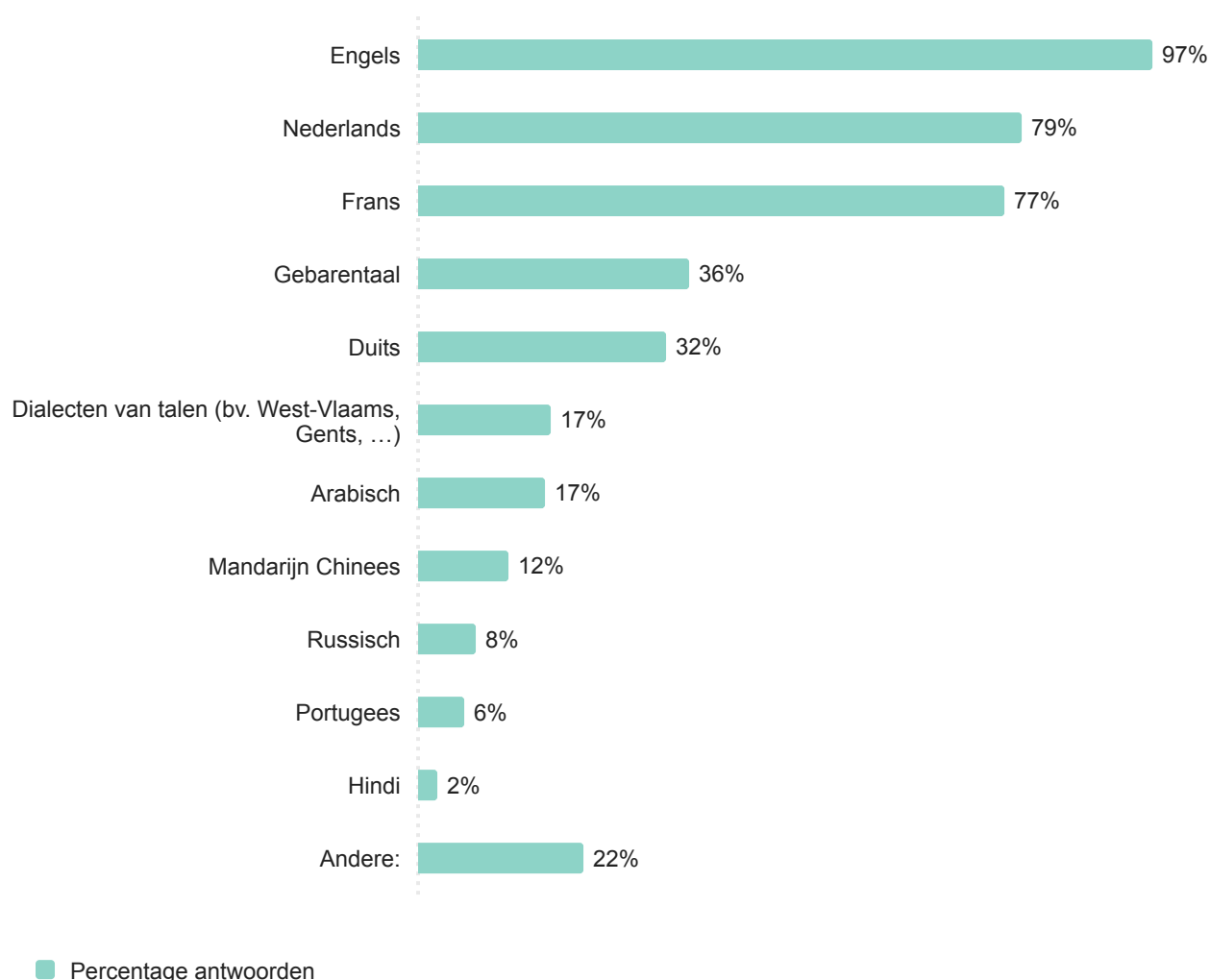
Als scholen thuistalen van leerlingen toelaten, zullen meer leerlingen zich uitgesloten voelen.

De grafieken tonen een klein verschil tussen beide groepen jongeren.

13. Welke talen vind jij belangrijk om goed vooruit te geraken in het leven? (Meerdere antwoorden mogelijk)

2853 antwoorden

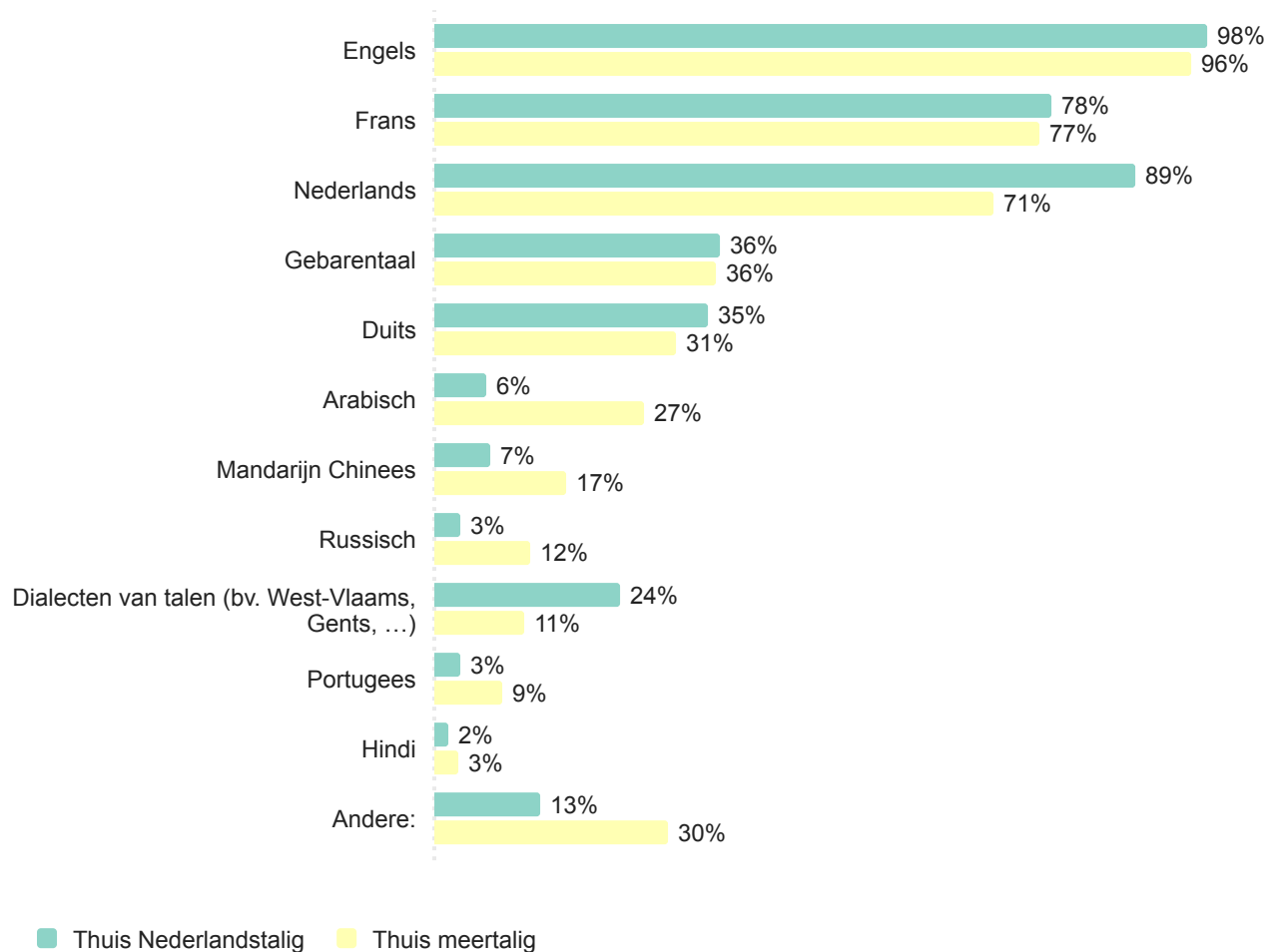
13. Andere: 617 jongeren duiden de optie Andere aan. Hierbij wordt Spaans meer dan 300 keer genoemd. andere talen die vaak genoemd worden zijn Turks (n=33), Italiaans (n=28), Berbers (n=16), Japans (n=15), Pools (n=13), Latijn (n=12), Koreaans (=10). Daarnaast worden heel wat andere talen genoemd, zowel Europese (Duits, Zweeds) als niet-Europese zoals Bosnisch, Georgisch, Sranan Tongo, Jiddisch, Vietnamees, enzovoort.

Verschillende deelnemers gaven antwoorden die niet naar één taal verwijzen:

- Veel jongeren benadrukken in hun antwoorden het belang van meertaligheid in het algemeen: "*Alle talen*", "*Europese talen*", "*hoe meer hoe beter*".
- Verschillende respondenten geven aan dat het belang van een taal afhangt van persoonlijke of geografische factoren: "*De taal van de omgeving waarin je woont*", "*andere talen die in je omgeving gesproken worden*", "*je moedertaal*".
- Verschillende deelnemers verwijzen naar non-verbale communicatie zoals gebarentaal en SMOG maar ook lichaamstaal en zelfs "*glimlachen naar elkander*".
- Economische redenen "*talen van landen met de beste economie*" wordt door één iemand genoemd.

13. Welke talen vind jij belangrijk om goed vooruit te geraken in het leven? (Meerdere antwoorden mogelijk): leerlingen die thuis Nederlands spreken versus leerlingen die thuis een andere taal spreken

2853 antwoorden

Talen op school

14. Ik ga naar een...

Van de schoolgaande jongeren in het leerplichtonderwijs gaat 100% naar een Nederlandstalige school. Deze jongeren krijgen allen de volgende vragen 15 t.e.m. 21 voorgelegd die gaan over het talenbeleid op Nederlandstalige scholen.

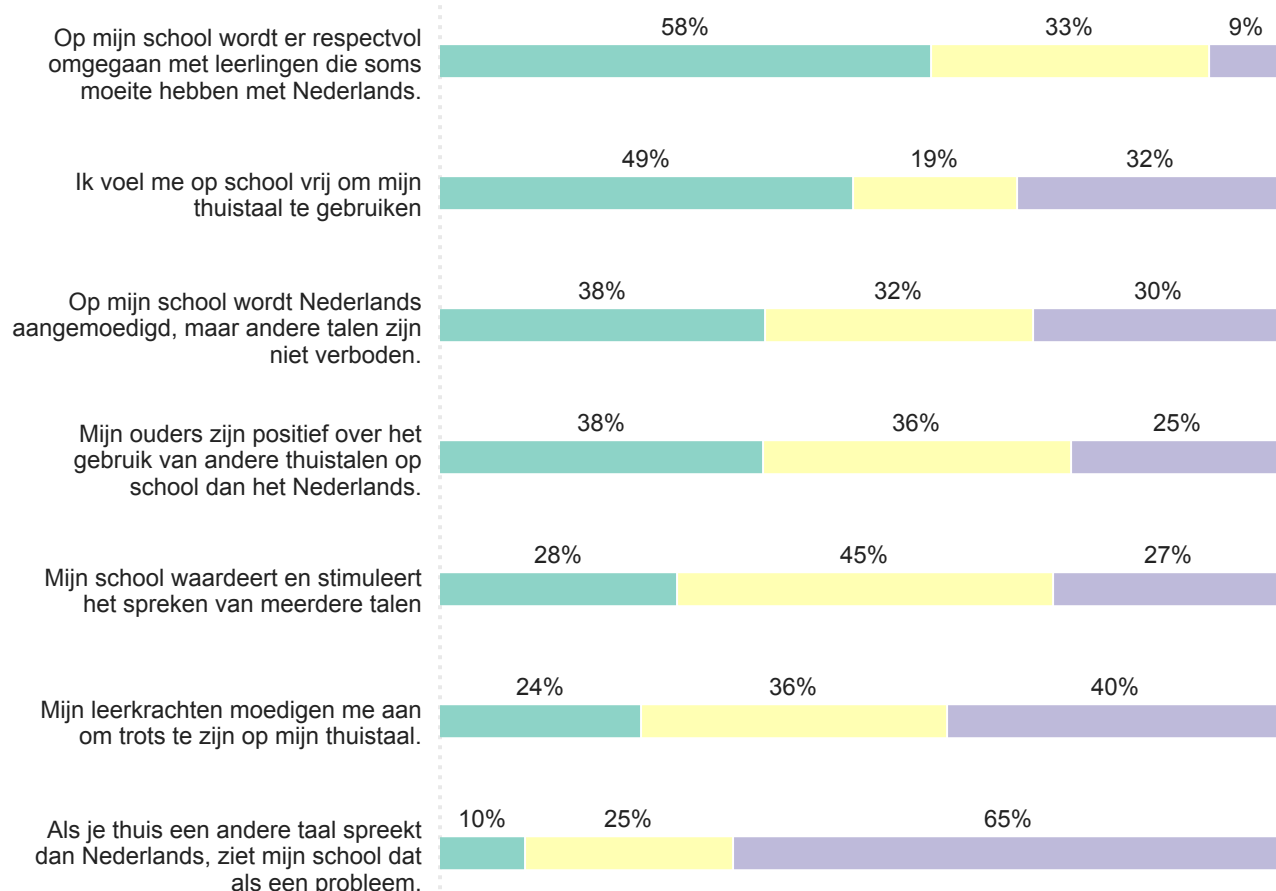
2553 antwoorden

■ Procent

15. Talenbeleid

2416 antwoorden

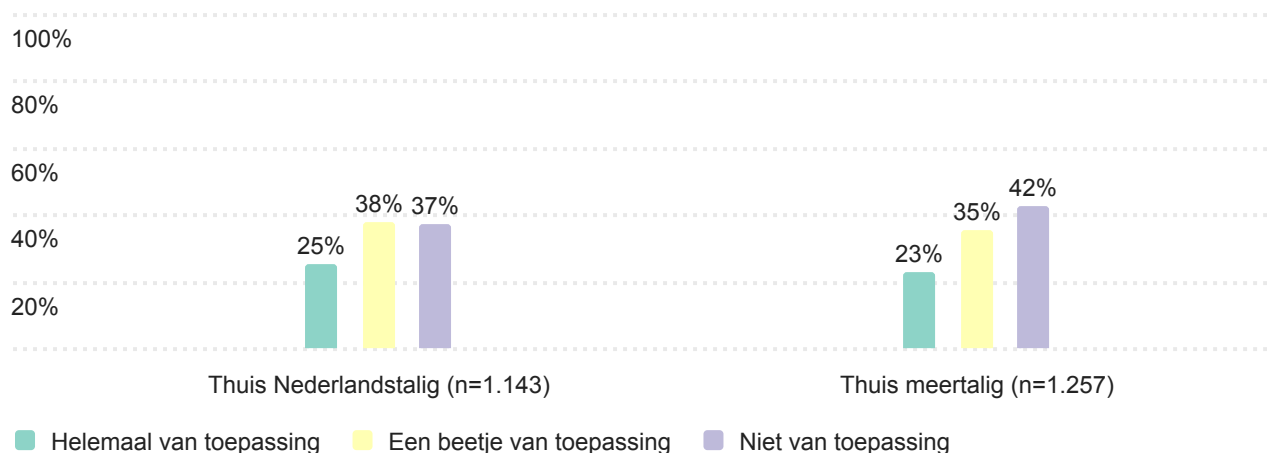
■ Helemaal van toepassing ■ Een beetje van toepassing ■ Niet van toepassing

15. Talenbeleid: leerlingen die thuis Nederlands spreken versus leerlingen die thuis een andere taal dan het Nederlands spreken

In de vragen hieronder bekijken we voor twee items de verschillen tussen jongeren die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands en jongeren die thuis Nederlands spreken.

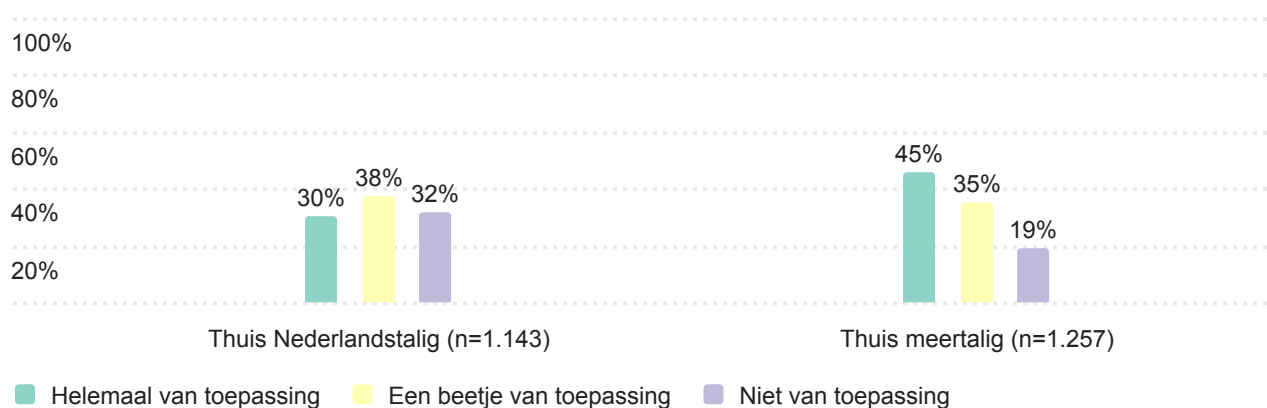
15. Mijn leerkrachten moedigen me aan om trots te zijn op mijn thuistaal

De grafieken tonen geen verschil tussen beide groepen jongeren.

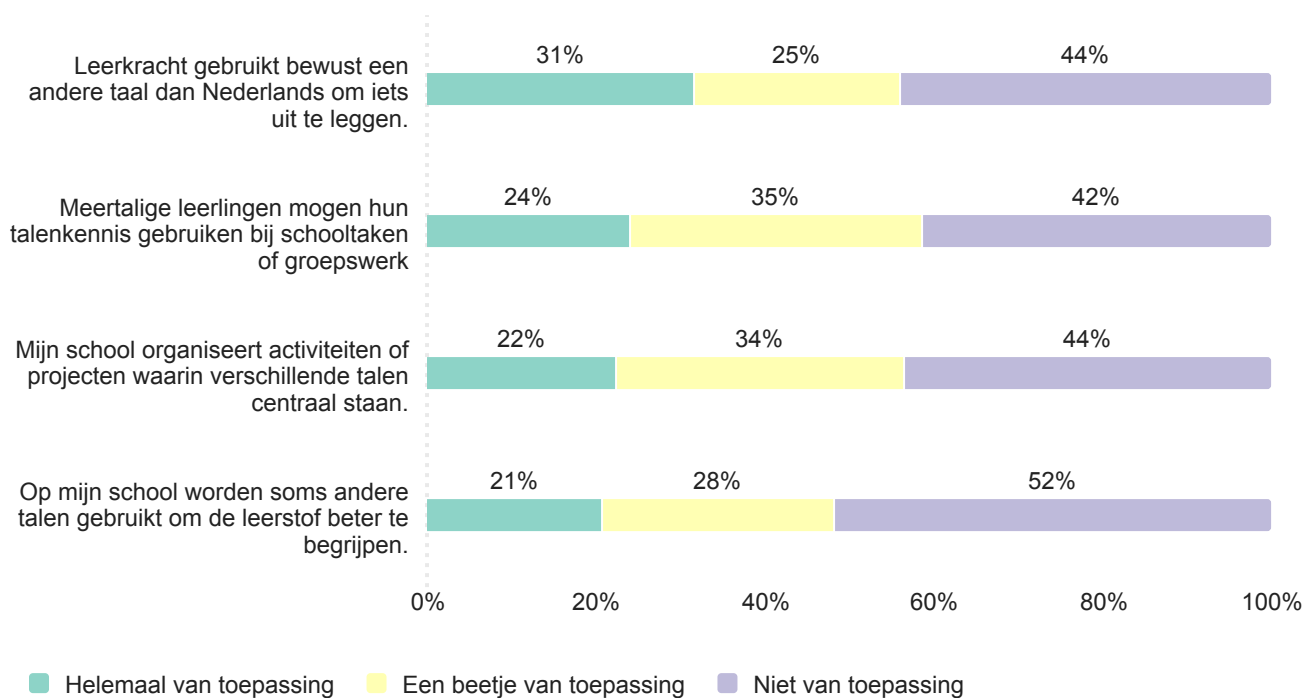
15. Mijn ouders zijn positief over het gebruik van andere thuistalen op school dan het Nederlands

De grafieken tonen een opvallend verschil tussen de twee groepen jongeren in de categorieën 'Helemaal van toepassing' en 'Niet van toepassing'.

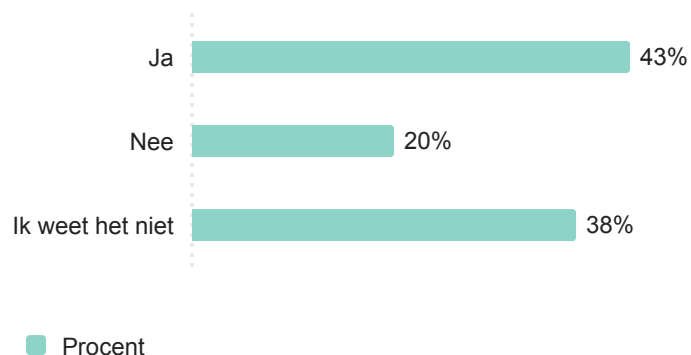
16. Hoe krijgen verschillende (thuis)talen een plek in de les?

2280 antwoorden

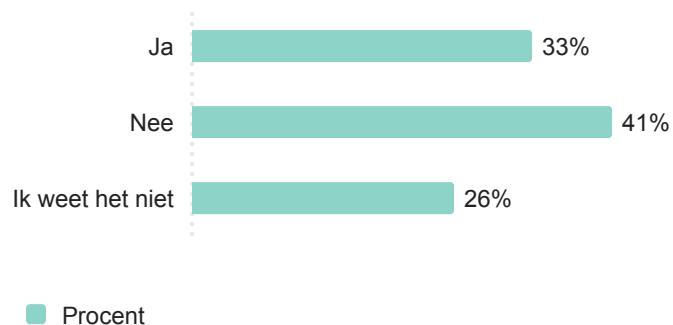

17. Zijn er op jouw school regels rond de talen die er mogen gesproken worden?

2280 antwoorden

18. Indien 'Ja' op vraag 17: Kunnen leerlingen op jouw school meepraten over de taalregels? (Bijvoorbeeld: je mag je mening geven, of er wordt gevraagd wat je ervan vindt.)

971 antwoorden

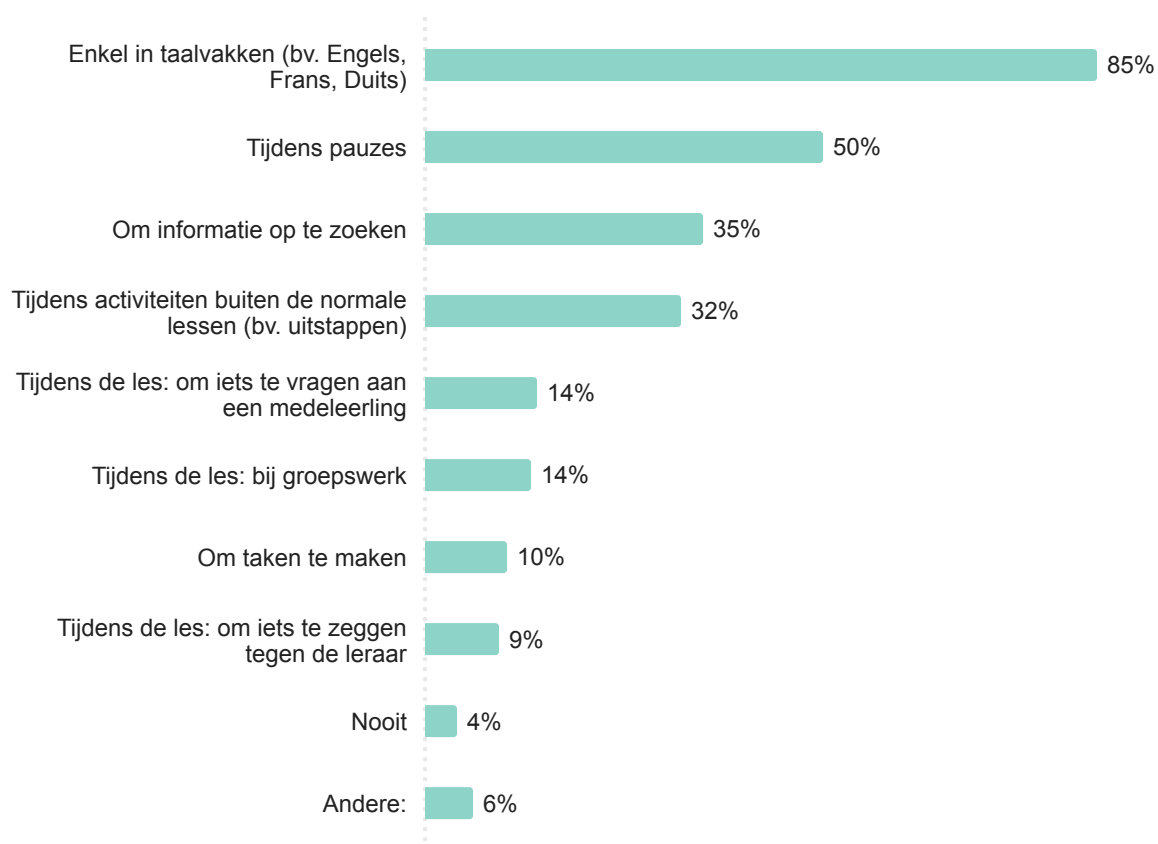
19. Hoe gebeurt dit dan?

Aan jongeren die 'ja' antwoordden op vraag 18 vroegen we hoe dit dan gebeurt. In de antwoorden onderscheiden we enkele thema's.

- Heel wat jongeren geven aan dat de **leerlingenraad** de belangrijkste plaats is waar ze hun mening over taalregels kunnen uiten. Sommigen leggen uit hoe dit werkt:
 - *"Wij mogen over dit onderwerp praten in de leerlingenraad. Als de meerderheid het belangrijk genoeg vindt, wordt het voorgelegd aan de directie en het beleid. Hierdoor zijn al meermaals positieve veranderingen gekomen in ons schoolsysteem."*
 - *"Er is een leerlingenraad op onze school die discussiëren over verschillende onderwerpen. De leerlingen mogen zichzelf inschrijven en dingen die zij belangrijk vinden vermelden."*
 - *"In een leerlingenraad waar de conclusies hieruit naar de directeur en andere leerkrachten worden gestuurd."*
- Veel jongeren geven ook aan dat ze **spontaan individueel of in groep praten met leerkrachten of directie** over taalregels. Dit gebeurt in de klas of via persoonlijke gesprekken, soms ook via Smartschool of bij de zorgleerkracht.
 - *"Je gaat naar de graadcoördinator of stuurt een mailtje via smartschool en confronteert hun met jouw mening."*
 - *"Je kan via de zorgleerkracht of een leerkracht die je vertrouwt je mening geven over die taalregels en ze luisteren dan naar uw mening. Als u het dan nodig vindt om verder op gesprek te gaan met iemand van een "hogere" rang (bv. een directeur/directrice), wordt dit meestal geregeld."*
 - *"We mogen tegen onze leerkrachten zeggen als er iets niet ok is, dan gaan zij zien wat kan en wat niet en misschien acties ondernemen indien nodig."*
 - *"Gewoon de leerkrachten aanspreken over dat onderwerp."*
 - *"Je kan toch gewoon zeggen wat je ervan vindt, mijn school is geen dictatuur he."*
- Andere jongeren geven aan dat er **klasgesprekken, groepsdiscussies of debatten** worden gehouden waar taalregels besproken worden. Ook **enquêtes** worden ingezet om leerlingen te bevragen over dit onderwerp.
 - *"Gewoon via een klas debat of als er een vragenlijst doorgestuurd wordt."*
 - *"Soms mogen we in de klas dingen bespreken en kunnen we discussiëren over een bepaald onderwerp."*
- Tot slot geven enkele jongeren aan dat meertaligheid wordt besproken **in vakken**:
 - *"In mens en samenleving en in godsdienst wordt iedereen's mening wel gevraagd en mag je die uiten. De leerkracht van godsdienst is heel geïnteresseerd in andere geloven/ talen."*
 - *"Bij projecten rond meertaligheid mogen leerlingen ideeën aanbrengen of beslissen welke talen aan bod komen. Ze denken mee over activiteiten, presentaties, posters, enzovoort."*
 - *"Vaak in de les taal en cultuur, of moderne talen als je deze opties volgt. Vragen af en toe leerkrachten als we het beter zouden vinden als wij onze eigen talen mochten spreken."*

20. Wanneer mag je op school een andere taal gebruiken dan het Nederlands? (Meerdere antwoorden mogelijk)

2265 antwoorden

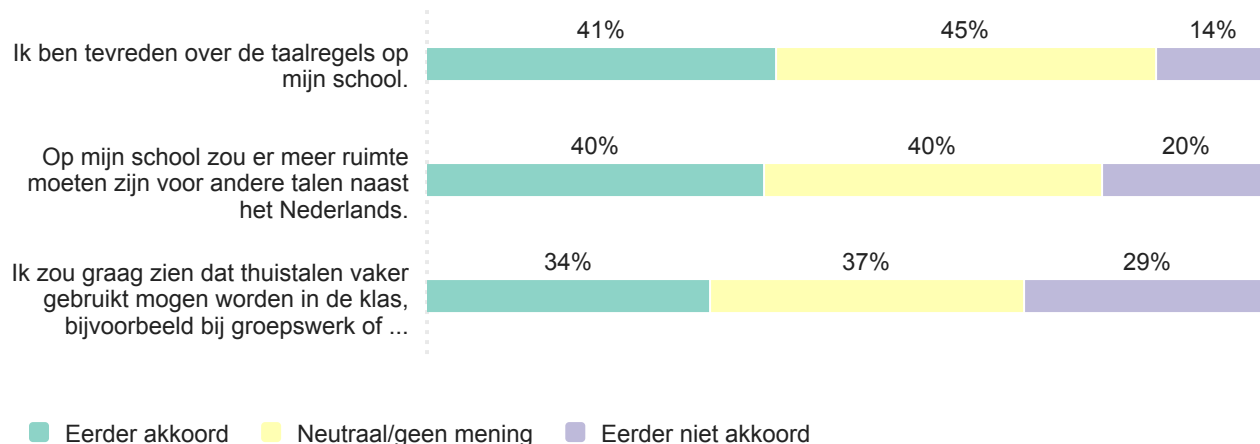
■ Percentage antwoorden

20. Andere:

- Verschillende jongeren geven aan dat er **geen beperkingen** zijn en ze altijd een andere taal mogen spreken. Sommige voegen hier de voorwaarde aan toe dat het respectvol moet blijven.
 - *“Altijd, behalve tegen leerkrachten. En het moet respectvol blijven.”*
 - *“altijd, maar meestal zal er niemand zijn die het taal verstaat.”*
 - *“Altijd zolang je beleefd bent.”*
 - *“Bijna altijd.”*
 - *“Maakt hun niet uit, ze letten daar niet veel op.”*
- Verder geven verschillende jongeren aan dat dit mag op **informele momenten**: buiten lessen of om met vrienden te spreken.
 - *“Om met je vrienden te spreken.”*
 - *“Onder vriendengroepen.”*
 - *“Je mag anders praten bij je vrienden, maar het blijft wel deftig.”*
 - *“Tijdens de speeltijd.”*
- Jongeren noemen ook bepaalde contexten waarin andere talen wel expliciet toegestaan zijn. Zoals in **bepaalde lessen**: CLIL-lessen, taalvakken, keuzevakken over taal en cultuur. Ook vernoemen enkele jongeren specifieke **opdrachten** waarin dit is toegestaan (*“Soms als we een gedicht moeten schrijven mag dat bijvoorbeeld in het Arabisch”*) of **activiteiten** zoals een uitstap (naar een ander land) of themadag gerelateerd aan taal en cultuur (*“Op cultuurdag”*).
- Enkele leerlingen verwijzen naar het gebruik van **functioneel meertalig leren**, waarbij thuistalen mogen gebruikt worden als opstap voor het leren van lesinhoud in het Nederlands.
 - *“Iets uitleggen aan anderstalige medeleerling”*
 - *“Als je bv. iets aan het uitleggen bent en je weet niet hoe je het zegt in het Nederlands, dan mag het denk ik wel”*
 - *“OKAN-leerlingen mogen vertalen met een app.”*
 - *“Als Nederlandse woorden niet volstaan om iets te vragen aan de leraar (meestal afgeraden, maar niet verboden)”*
 - *“Tijdens de les mag je iets vragen in je thuistaal als de leerkracht dit toestemt.”*
- Sommigen geven aan dat dit mag **als het echt nodig** is:
 - *“Nederlands is de hoofdtal, maar andere talen zijn toegestaan als je er nood aan hebt.”*
 - *“Tijdens de schoolnocturne, als de ouders moeite hebben met het Nederlands en je hun eigen taal beheerst kun je soms in hun taal uitleggen.”*

21. Hoe sta jij tegenover de taalregels op jouw school?

2249 antwoorden

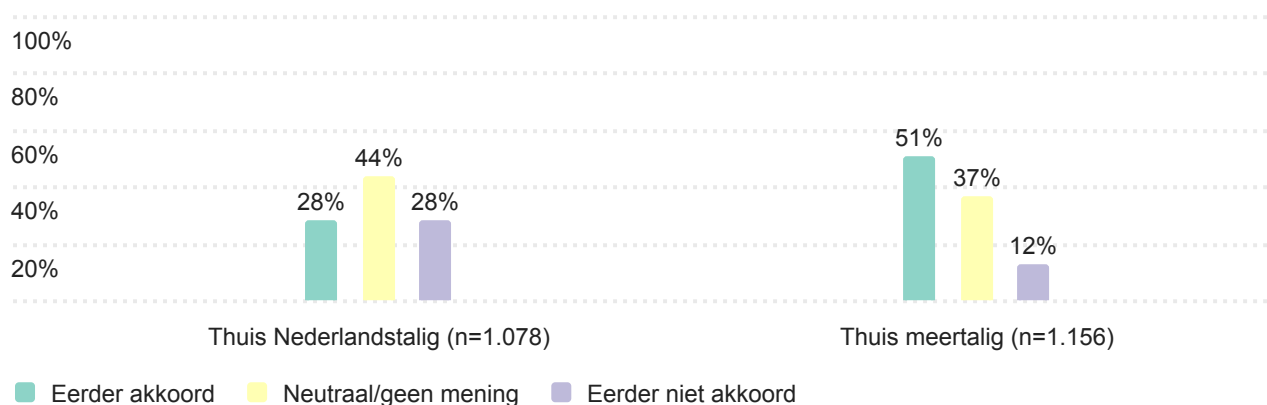

Taalregels op school: leerlingen die thuis Nederlands spreken versus leerlingen die thuis een andere taal dan het Nederlands spreken

In de vragen hieronder kijken we hoe jongeren die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands en jongeren die thuis Nederlands spreken, kijken naar de taalregels op hun school. Een belangrijke noot is dat we hierbij geen informatie meenemen over het soort school waar deze leerlingen naartoe gaan, de populatie binnen deze scholen, of andere variabelen die mogelijke verschillen tussen deze twee groepen jongeren kunnen verklaren.

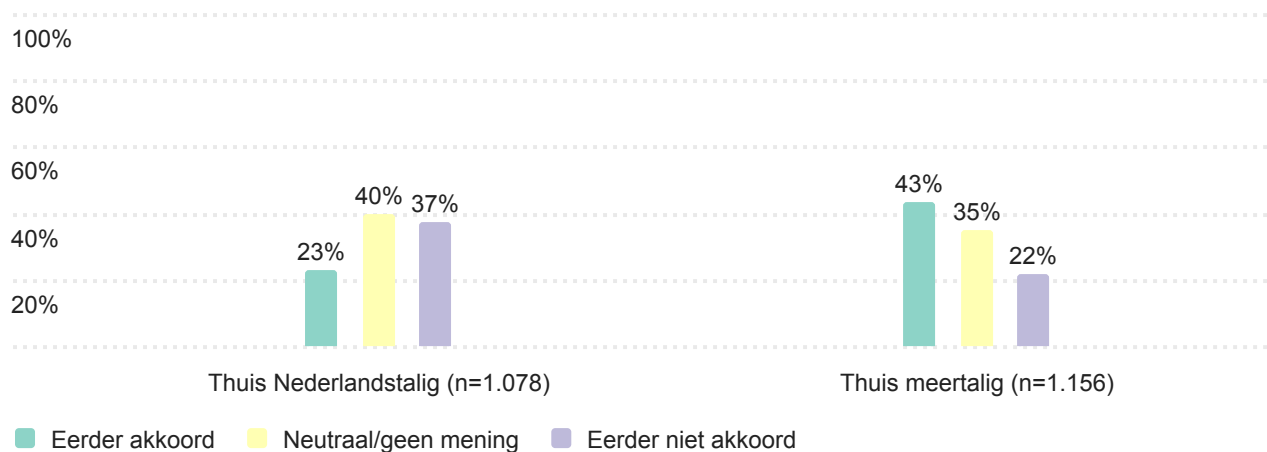
Op mijn school zou er meer ruimte moeten zijn voor andere talen naast het Nederlands.

De grafieken tonen opvallende verschillen tussen de twee groepen jongeren in de categorieën 'Eerder akkoord' en 'Eerder niet akkoord'.

Ik zou graag zien dat thuistalen vaker gebruikt mogen worden in de klas, bijvoorbeeld bij groepswork of opdrachten.

De grafieken tonen opvallende verschillen tussen de twee groepen jongeren in de categorieën 'Eerder akkoord' en 'Eerder niet akkoord'.

22. Advies - Wat zou jij jouw schooldirectie adviseren over het gebruik van meerdere talen op school?

In de adviezen van jongeren voor schooldirecties zien we verschillende thema's opduiken:

1. Meer ruimte voor thuistalen en (het waarderen van) meertaligheid.

Veel jongeren pleiten om **meertaligheid meer te waarderen** op scholen.

- *"Het aanmoedigen om trots te zijn op je thuistaal."*
- *"het zou aan gemoedigd moeten zijn want meertalig zijn heeft veel plussen in het leven"*
- *"Beste schooldirectie, Meertaligheid is een waardevolle troef in het onderwijs. [...]"*

Soms formuleren ze hiervoor ook specifieke adviezen die de thema's hieronder aan bod komen, zoals talendagen en activiteiten, toelaten op informele momenten of inzetten op functioneel meertalig leren.

- *"Ik zou proberen meer rond taal te doen, leuke uistapjes en misschien ook vroeger beginnen. Taal kan echt mega interessant zijn als we er moeite voor doen."*

Sommige jongeren vinden dat **selectief** meer ruimte zou moeten zijn **voor bepaalde talen**. Vooral Duits, Frans en Engels worden hier genoemd:

- *"Geen anderen talen gebruiken dan Nederlandse, Engels, Frans, Duits."*
- *"Enkel frans engels en Nederlands, spaans mag ook. Geen arabische talen of zo."*
- *"Enkel Engels en Frans toestaan de andere talen niet omdat we hierdoor beter gaan kunnen spreken in deze talen en als er bijvoorbeeld Marokkaans gesproken wordt dan is dit niet echt van toepassing op een les."*

Voor sommige jongeren is dit ook gekoppeld aan **zorgen**:

- *"Het is oneerlijk dat Nederlandstalige leerlingen wél hun moedertaal mogen spreken, maar wij niet."*
- *"Leerlingen met een andere afkomst hun eigen taal kunnen laten spreken, stel je voor dat JIJ naar een arabisch ofzo land moet waar je geforceerd wordt om arabisch te leren EN 24/7 te spreken. de school neemt hun identiteit af want op school zitten ze het meeste van hun tijd en ze mogen er niet eens de taal spreken die ze het best kunnen."*
- *"Minder streng zijn over de taalregels en ons leerkracht Nederlands sluit ons ook een beetje uit door altijd te zeggen de mensen die thuis geen Nederlands spreken hebben geen taalkennis en moeten beter opletten, terwijl dat helemaal niet zo is."*

2. Bezorgdheden en tegenstemmen

Vrij veel jongeren uiten ook bezorgdheden of een tegenstem omtrent meertaligheid in onderwijs. Sommige jongeren pleiten duidelijk voor een **“alleen Nederlands”** aanpak.

- *“Alleen Nederlands is goed. We zijn dan ook in Vlaanderen, niet Marokko,...”*
- *“Meerdere en andere talen spreken is oké, maar Nederlands blijft de soort van 'hoofdtal'.”*
- *“Niets doen in Vlaanderen moet je Vlaams spreken anders ophoepellen.”*
- *“Nederlands is onze taal en dient op school gesproken te worden.”*

Andere jongeren uitten bezorgdheden over **uitsluiting, pestgedrag of verwarring** als te veel talen naast elkaar worden gebruikt.

- *“Als je je inschrijft op een nederlands school vind ik dat je het moet kunnen/in de leer maar wel begrijpen, opzich is meerdere talen toelaten goed maar ik denk dat dit nadelig kan zijn in pest situaties of om te roddelen want als je met twee een talen kan en de gepeste kent die niet dan heb je eigenlijk een codetaal waardoor buitensluiten ook makkelijker is.”*
- *“Alleen Nederlands, behalve bij taalvakken. In de pauze mag het maar je mag het niet gebruiken om kinderen uit te lachen.”*
- *“Dat iedereen gewoon nederlands praat zo zijn er ook geen discussies of ruzies want iedereen een andere taal praat dan wordt er gerodelt tot en met”*

Enkele jongeren vrezen dat het toelaten van meerdere talen een **goede beheersing van het Nederlands in de weg** staat.

- *“Ik vind meerdere talen toelaten op school heel risicovol, want dan worden kinderen heel makkelijk buitengesloten. Ook blijft het een Nederlanstalige school, en kunnen andere talen het leren en op niveau spreken van Nederlands ontmoedigen. Thuis talen kunnen thuis gesproken worden, maar op school vind ik dit niet gepast.”*
- *“Alleen Nederlands; bevordert het Nederlands van anderstaligen, niemand wordt uitgesloten, andere talen gebruiken heeft weinig voordelen maar veel nadelen, het Nederlands van de jeugd gaat er alleen maar verder op achteruit gaan”*
- *“Ik zou investeren in het zorgen dat mensen goed Nederlands kunnen, en tijdens de lessen (behalve taalvakken) Nederlands praten. Maar ik zou mensen ook niet op de vingers tikken als ze onder vrienden tijdens de pauze eens een andere taal gebruiken naast Nederlands.”*

3. Specifieke momenten

Veel jongeren maken een onderscheid tussen formele momenten zoals lessen en informele situaties zoals pauzes. Een veel gehoorde suggestie is om thuistalen toe te laten **enkel tijdens informele momenten**:

- *“Kinderen mogen tijdens de speeltijd op de speelplaats af en toe een andere taal spreken.”*
- *“Oke op de speelplaats denk ik maar moet wel nog altijd voor formele dingen als taken, toetsen invullen Nederlands gebruiken omdat dat nodig is in België en voor je opleiding. Andere talen om iets beter te kunnen begrijpen vind ik ook goed.”*
- *“Tijdens speeltijden ma je elke taal spreken maar tijdens de les alleen de taal die in die les gesproken wordt.”*
- *“Ik wil ook tijdens de pauzes met mijn vriendinnen onze thuistaal gebruiken, dus gewoon niet tegen een persoon die het taal niet kent maar tegen personen die het wel kennen vind ik dat we wel mogen spreken maar we mogen het niet.”*

Andere jongeren vinden dat andere talen enkel thuishoren in **specifieke vakken**:

- *“Alleen tijdens taalvakken vind ik dat er een andere taal dan Nederlands gesproken mag worden, zodat er geen miscommunicatie kan ontstaan en iedereen begrijpt wat anderen zeggen.”*
- *“Enkel tijdens de taalvakken. Buiten de taalvakken bv. in de les wiskunde worden andere talen (bv. Frans) vooral gesproken om anderen - die de taal niet spreken - te kleineren en belachelijk te maken.”*

4. Onderwijssuggesties

Er worden ook constructieve voorstellen gedaan over hoe thuistalen en meertaligheid kunnen worden geïntegreerd in het onderwijs.

Sommige jongeren suggereren om **activiteiten** te organiseren rond meertaligheid:

- *“1 keer per jaar een talenbeurs doen om iedereen zich welkom te laten voelen”*
- *“Als de school activiteiten organiseert, zoals op de Dag van de Poëzie, waarbij leerlingen poëzie in andere talen leren kennen of bekende poëzie uit andere talen bespreken en hun mening daarover delen.”*
- *“Dat je bv. 1 of 2 uur in de week in aanraking komt met een andere taal en daar de gebeurend weken de basis van leert kennen.”*

Andere jongeren willen meer **lessen in andere talen**. Sommigen willen meer talen leren op school, andere willen dat inhouden in een andere taal gegeven worden:

- *“Sommige lessen zouden in andere talen kunnen gegeven worden, zo leer je de taal beter dan theorie leren.”*
- *“Duits niet laten vallen voor de leerlingen die Latijn-Grieks doen.”*
- *“Dat we meerdere lessen moeten krijgen over andere talen.”*

Ook suggereren enkele jongeren om meertaligheid een plaats te geven in specifieke **opdrachten**:

- *“Opdrachten waarbij leerlingen hun talen moeten vergelijken met elkaar of gewoon andere talen.”*
- *“Opdrachten waar je alleen een andere taal spreekt”*

Voor 1 jongere is het wel belangrijk dat dit niet geforceerd wordt:

- *“Ik zou vooral willen dat ze ons onze eigen thuistalen niet laten forceren om te gebruiken voor projecten ofzo.”*

Enkele leerlingen suggereren ook om in te zetten op **functioneel meertalig leren**

- *“Dat voorbeeld kinderen die allebei dezelfde thuistaal spreken met elkaar mogen werken ofzoiets, want ik vind ook dat je op school je thuistaal beetje moet oefenen want mijn ouders moedigen me aan om ook mijn thuistaal te leren maar daar heb ik niet veel tijd voor door school en Nederlands.”*
- *“Dat we soms een andere taal mogen spreken als je het woord niet weet in het Nederlands.”*
- *“De vrijheid geven om jouw thuistaal te spreken als je bv. niet weet hoe je iets moet uitleggen in het Nederlands, iets vertaalt wilt krijgen of iets niet snapt i.p.v. Nederlands te forceren op leerlingen.”*

Enkele jongeren vinden dat er **extra ondersteuning** zou moeten zijn voor leerlingen die het Nederlands minder machtig zijn:

- *“Dat leerlingen die het moeilijk hebben om het Nederlands te leren extra hulp krijgen.”*
- *“Meer taalklassen of initiaties.”*

Beleid en richtlijnen

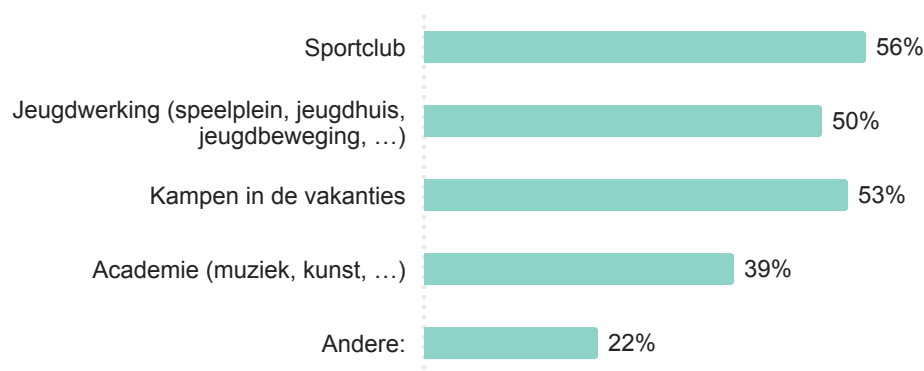
Tot slot vinden enkele jongeren dat scholen een beleid moeten hebben of duidelijke richtlijnen

- *“Een duidelijk beleid rond het gebruik van andere talen zou handig zijn voor de leerlingen. Nu weet ik namelijk niet goed wat mag en wel mag. Dit moet echter geen algemeen beleid zijn van de Vlaamse regering. Scholen verschillen zeer veel op vlak van publiek en daarom lijkt een aangepast beleid per school zeer belangrijk.”*
- *“Maak duidelijke regels over wat mag en niet.”*

Vrije tijd

23. We zijn benieuwd of er taalregels zijn in de vrije tijd. Op welke plekken mogen andere thuistalen dan het Nederlands gesproken worden?

2507 antwoorden

■ Percentage antwoorden

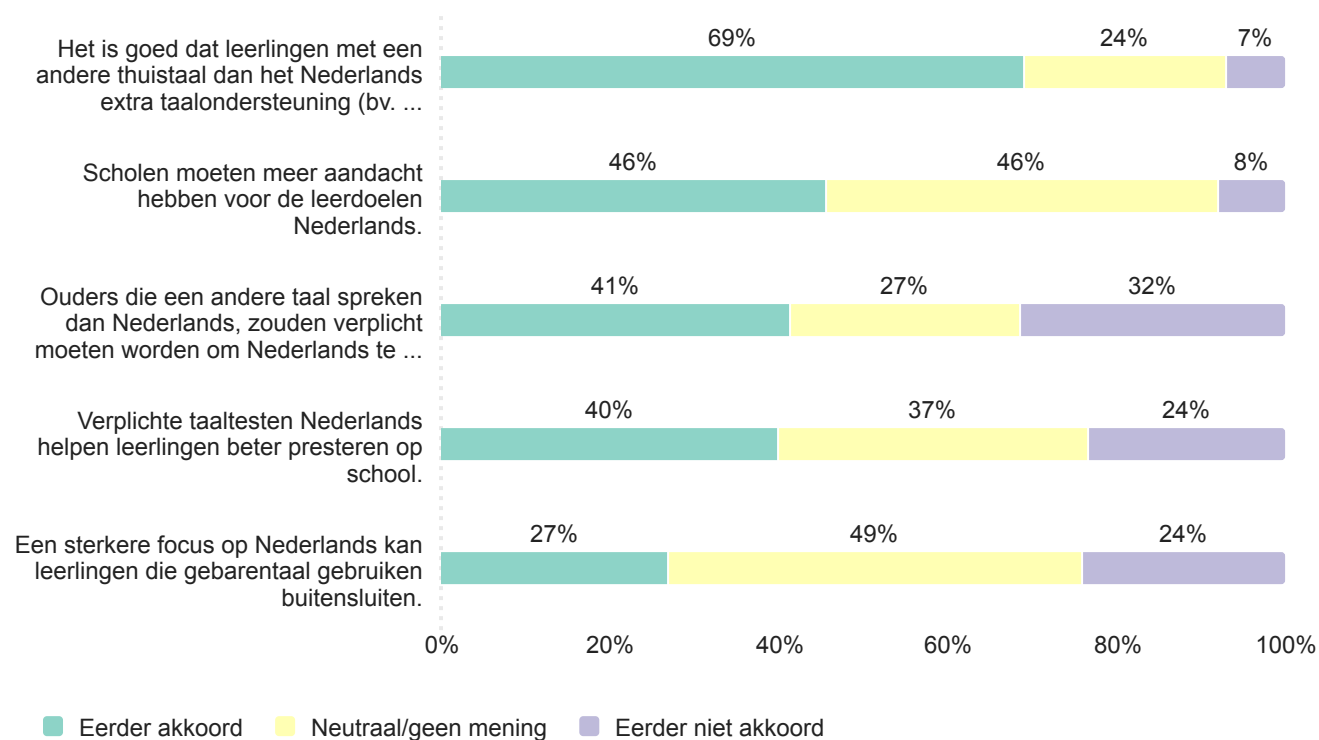
548 jongeren duiden de optie 'Andere' aan. In de open antwoorden verwijzen sommige jongeren categorieën die hierboven genoemd worden. Daarnaast noemen jongeren volgende plaatsen op in hun vrije tijd waar andere thuistalen dan het Nederlands gesproken mogen worden:

1. Veel jongeren ervaren dat thuistalen **overal** in de vrije tijd mogen gesproken worden, sommigen voegen hieraan de voorwaarde toe dat het communicatie niet belemmert:
 - *"Dit zou overal moeten mogen, maar zonder dat er groepen of individuen uitgesloten worden omwille van taalbarrières."*
 - *"Overal, maar je moet wel ervoor zorgen dat de mensen je verstaan"*
 - *"Overal, het is een moedertaal. Het zou nergens verboden moeten zijn."*
2. Een grote groep jongeren vindt het logisch dat thuistalen **thuis, bij familie, vrienden of kennissen** gebruikt worden.
3. Sommige jongeren benadrukken dat het gebruik van andere talen **afhangt van de situatie, de mensen of de organisatie**:
 - a. *"Afhankelijk van de organiserende instantie."*
 - b. *"Geen idee, hangt vooral af van de taalwetgeving."*
 - c. *"Hangt er vanaf of het een anderstalig kamp of vrijetijdsorganisaties zijn."*
4. Enkele jongeren verwijzen ook naar de **kerk, moskee of Koranschool**.
5. Ook **taallessen** (bv. Arabische les) of **taalkampen** buiten de school worden genoemd.
6. Daarnaast wordt door sommige jongeren hun **(studenten)job** of het **leger** genoemd.
7. Tot slot verwijzen jongeren naar **openbare plaatsen** zoals de straat, het plein of winkels.

Onderwijsbeleid

24. Wat vind jij van deze voorstellen over taal in het onderwijs?

2444 antwoorden

25. Wat zou je de minister van onderwijs adviseren rond het gebruik van meerdere talen op school?

Net zoals bij de aanbevelingen die jongeren zouden doen aan schooldirecties zien we opnieuw gemengde opinies opduiken in de aanbevelingen.

1. Meertaligheid als troef

Veel jongeren pleiten voor het actief aanmoedigen en erkennen van meertaligheid in scholen, omdat het een kracht is in een diverse samenleving. Ze vinden dat leerlingen het recht moeten hebben om hun thuistaal te spreken, omdat dit hun identiteit versterkt en het leren van andere talen zelfs kan bevorderen. Verschillende jongeren wijzen erop dat meertaligheid geen belemmering vormt voor het aanleren van het Nederlands, maar net een opstap kan zijn naar bredere taalvaardigheden. Sommigen benadrukken het belang van taalvrijheid en comfort, zeker op informele momenten zoals speeltijd, om zo een veilige leeromgeving te behouden.

- *“Aanmoedigen, ik denk dat mensen die meerdere taal beheersen goed zijn voor onze maatschappij. Zo kunnen we gemakkelijker verbinden met mensen buiten onze normale omgeving. Zo kan je nieuwe culturen leren kennen en in een multiculturele samenleving van vandaag is dat zeer belangrijk.”*
- *“Aanmoedigen, want we zijn een multicultureel land en daar zouden we trots op moeten zijn”.*
- *“Ik zou de minister van onderwijs adviseren om meertaligheid op school meer te erkennen en positief te gebruiken. Veel leerlingen groeien op met twee of meer talen, en dat is een voordeel, geen probleem. De school moet niet alleen inzetten op goed Nederlands leren, maar ook ruimte geven aan de thuistalen van leerlingen.”*
- *“Leerlingen hebben het al moeilijk genoeg op school. En dan je eigen taal hier en daar kunnen spreken kan zorgen voor ontspanning.”*
- *“Niet bang zijn van de verschillende talen, iedereen is anders en iedereen heeft zijn eigen geschiedenis talen horen er ook bij je kan de mensen niet accepteren als je hun taal niet accepteert.”*

2. Nederlands als onderwijstaal, maar ruimte voor andere talen

Verschillende jongeren pleiten voor het behouden van het Nederlands als onderwijstaal, maar vinden het belangrijk dat thuistalen erkend en toegelaten worden, vooral buiten de lescontext. Ze stellen dat het gebruik van meerdere talen kan bijdragen aan inclusie, begrip en motivatie bij het leren van het Nederlands. Er klinkt de oproep om meertaligheid als een kracht te zien, in plaats van als een obstakel. Tegelijkertijd vragen ze om voldoende ondersteuning voor het Nederlands.

- *“Focus op goed Nederlands, maar laat andere talen ook toe. Nederlands blijft belangrijk als onderwijstaal, maar het is goed als kinderen af en toe hun thuistaal mogen gebruiken om iets beter te begrijpen of uit te leggen. Zo voelen ze zich meer begrepen en gerespecteerd.”*
- *“Het gebruik van talen die thuis worden gesproken zou niet slecht zijn om ook gewoon op school te spreken, een ieder moet zich vrij kunnen voelen om hun eigen taal te spreken. Vaak is er zeker een ander die jouw taal graag wil leren en dat is fijn om de persoon bij te leren. In de lessen is het niet zo een goed idee, maar tijdens pauzes, uitstapjes etc. is het wel fijn dat je eigen taal mag worden gesproken. De hoofdtaal van de school bv. in België kan wel altijd gewoon Nederlands blijven en als er kinderen zijn die het Nederlands niet goed kunnen is het best fijn om in bv. het Engels met hun te communiceren, extra taallessen geven enz.”*
- *“Alle talen toelaten, maar steeds Nederlands houden als de taal die iedereen “perfect” moet beheersen.”*
- *“Ik zou zeggen dat er op school zeker ruimte gemaakt moet worden om je eigen taal te kunnen spreken maar dat de focus wel op het Nederlands moet liggen.”*

3. Gebruik van andere talen tijdens informele momenten

Net zoals bij de adviezen aan schooldirecties stellen verschillende jongeren voor om het gebruik van andere talen dan het Nederlands toe te laten tijdens informele momenten zoals pauzes.

- *"Nederlands verplicht in de lessen. Buiten de lessen mogen leerlingen onder elkaar kiezen welke taal zij spreken en is het Nederlands enkel verplicht bij conversaties met de leerkrachten, directies, personeel, ..."*
- *"Ik vind dat alle scholen verplicht moeten toelaten dat andere talen mogen gesproken worden en dat kinderen geen straf mogen krijgen als ze een andere taal spreken maar ik vind dat je dan alleen een andere taal mag praten in de speeltijden en niet tijdens de lessen."*

4. Ander taalonderwijs

Sommige jongeren willen graag meer talen leren op school.

- *"Dat er meer universiële talen moeten aangeleerd worden zoals het Arabisch."*
- *"MEER aandacht voor wereldtalen. De algemene leerling heeft Nederlands respectievelijk onder de knie."*

Andere jongeren willen dat het taalonderwijs anders wordt aangepakt:

- *"Ik ben een leerling in het middelbaar die in dit land is geboren maar die toch achterblijft tussen leerlingen die zelfs later naar België zijn verhuisd. Er is ergens een probleem in dit systeem, het pushen van leerdoelen helpt leerlingen niet met het verbeteren van hun zwaktes. We moeten creatiever omgaan met taal. Leren leren met fun. Het helpt leerlingen niet om hun excessief vocabulaire woordjes te laten leren in het Frans, wanneer ze het toch zouden vergeten na dat het test voorbij is. Dit jaar ben ik op mijn eind rijtjes gegaan meneer minister, naar Frankrijk. Al toch ik jaren lang op school Frans leer kon ik en al mijn klasgenoten geen woordje Frans, er is ergens iets mis minister."*
- *"Dat we tijdens vakken zoals Frans, Engels, en Duits meer de taal zelf moeten spreken."*
- *"Gecompliceerder Engels want het is veel te makkelijk."*

5. Eén taal als basis

Verschiedende jongeren kanten zich in het antwoord niet voor of tegen het gebruik van meerdere talen, maar benadrukken vooral het belang van het goed kennen van een taal, hetzij de moedertaal als basis voor het aanleren van andere talen, hetzij Nederlands als basis om te kunnen functioneren in een samenleving. Enkele jongeren raden daarom ook aan te investeren in het Nederlands van jonge kinderen.

- *"Er voor zorgen dat iedereen eerst Nederlands kan voordat ze andere talen leren enzo."*
- *"Hoe beter de moedertaal, hoe beter het Nederlands erop kan aanhaken. Goed voor zelfbeeld."*
- *"één taal moet grondig gekend zijn als kapstok voor andere talen."*
- *"Help kindjes die nog klein zijn net zoals peuters en kleuters om Nederlands te leren als ze nog klein zijn. Hoe jonger hoe beter en sneller ze leren."*

5. Anti-meertaligheid

In heel wat antwoorden zien we een pleidooi voor "alleen Nederlands". Uitzonderingen worden gemaakt voor andere talen in taalvakken. Enkele jongeren geven wel aan dat ze bepaalde talen zoals Arabisch niet willen leren op school.

- *"Ik vind het niet zo een goed idee omdat we in België wonen en het zou heel ingewikkeld worden als iedereen zijn/haar eigen taal begint te praten. Ik vind het wel goed dat we Frans en Engels leren maar ik denk niet dat we andere talen op school zouden moeten leren ik vind dat dat meer iets voor jezelf is als jij een andere taal wil leren dan moet je dat zelf wel doen. Ik vind Spaans of Mandarijn Chinees wel nog goed omdat dat ook talen zijn die we vaak gaan moeten gebruiken denk ik persoonlijk. "Alleen Nederlands in de klas buiten bij taalvakken. Nooit Arabisch als vak"*
- *"Andere talen op school zouden niet mogen, enkel in de anderstalige lessen. Zoals Turks en Marokaans zouden niet mogen, een heel groot deel verstaat dit niet dus je weet niet wat ze zeggen. Meer Nederlandse lessen zouden beter zijn."*

- *“Als het gebruik van meerdere talen geen voordeel oplevert, zou ik het niet verplichten om opeens in een taal te praten die niet veel mensen verstaan of gebruiken. We wonen allemaal in België en ten eerste moet er Nederlands gesproken worden.”*

Anderen zien de kennis van Nederlands vooral als een basis om mee te kunnen draaien in de samenleving

- *“Ik denk dat Nederlands kunnen spreken heel erg belangrijk is om goed te kunnen functioneren in onze maatschappij. Zowel voor de 'basiszaken' (bv naar de winkel gaan, verzekeringen nemen, naar de dokter gaan,...). Als voor bv overleggen op school, een studie kunnen doen, onderhandelen... Om goed te functioneren in een maatschappij is het nodig om de taal te kunnen.”*
- *“Ik vind het helemaal oké, maar vind wel dat als je in België komt wonen je je best moet doen om Nederlands te leren.”*
- *“Wie geen Nederlands wil praten, verdient de Belgische nationaliteit niet!”*

7. Meer vrijheid

In verschillende antwoorden horen we een roep naar taalvrijheid. Vooral op de speelplaats of bij groepswork is er weerstand tegen taalrestricties.

- *“Het gewoon natuurlijk laten groeien. Waarom overal regels rond maken? Als men in de klas gewoon Nederlands spreekt. Wat is dan het probleem?”*
- *“Verbied het niet, dat gaat geen effect hebben mevrouw Demir. Bied meer middelen aan voor degenen die het nodig hebben, maar verbieden gaat niet helpen.”*
- *“Ik vind het oké en best normaal dat we geen andere talen mogen spreken in de les, wat ik wel niet oké vind is dat op de meeste scholen het gebruik van een andere taal (heel vaak Frans) is verboden op de speelplaats. Wij gaan toch niemand doodmaken of pesten als we gewoon onze moedertaal spreken, en het is ook niet dat we dan minder goed Nederlands spreken, bij de meeste Franstaligen in mijn school kan je niet eens horen dat ze half Franstalig zijn.”*
- *“Minder streng zijn op andere talen, en het Nederlands ook toegankelijker maken voor anderstaligen door o.a. de lessen betaalbaarder te maken.”*
- *“Laat aan kinderen de keuze welke taal ze onderling spreken, school is en blijft een omgeving om bij te leren, maakt niet uit op welke manier ze dat doen.”*

8. Vraag naar gebarentaal

Er is opvallende vraag naar het aanleren van gebarentaal op school.

- *“Gebarentaal, zou vaker aan bod mogen komen of zelfs aangeleerd mogen worden op school, dat is volgens mij een zinvolle vaardigheid die je zou moeten beheersen.”*
- *“Ook een vak gebarentaal.”*

9. Inzetten op ondersteuning

Verschillende jongeren vinden het belangrijk dat er ondersteuning is voor wie het Nederlands onvoldoende beheerst.

- *“Extra lessen maken voor de leerlingen die te goed Nederlands kunnen voor OKAN-klassen maar er niet goed in zijn.”*
- *“Help kinderen die het moeilijk hebben met Nederlands, door bv. bijlessen te organiseren.”*
- *“Tis niet zo moeilijk om te begrijpen. Geef meer aandacht aan de leerlingen dat van buiten land komen, zún kunnen meer leren dan hun dat al in België zijn voor een paar 10 jaarkes.”*

10. Onderwijskundige aanbevelingen

Tot slot geven enkele jongeren onderwijskundige aanbevelingen:

- *"Investeer in taalgerichte vakdidactiek, extra taalcoaching, taalbadklassen en differentiatie binnen de klas."*
- *"Laat scholen ruimte om thuistalen te gebruiken als ondersteuning bij het leren."*

Dit gaat voor sommige jongeren gepaard met professionalisering van leerkrachten

- *"Ik zou voorstellen dat leerkrachten opleidingen krijgen over hoe ze meertaligheid op een goede manier kunnen inzetten in de klas. Bijvoorbeeld: een leerling mag eerst iets uitleggen in zijn thuistaal aan een klasgenoot, als dat helpt om de les beter te begrijpen. Ook kunnen thuistalen een rol spelen bij creatieve opdrachten of projecten, zodat leerlingen tonen wie ze zijn en waar ze vandaan komen."*

11. Een doordachte visie op meertaligheid in onderwijs

Enkele jongeren formuleren daarbij een doordachte visie op meertaligheid in onderwijs waarbij elementen uit eerder genoemde thema's samen komen:

- *"Erken meertaligheid als een kracht. Stimuleer goed Nederlands, maar laat ruimte voor thuistalen en wereldtalen. Ondersteun leraren in meertalig lesgeven, investeer in tweetalig onderwijs, en gebruik talen als brug naar beter leren. Meertaligheid is een troef, geen probleem. "*
- *"(H)erken de sterkte van meerdere talen kunnen spreken. En dit niet enkel voor talen die als 'prestigieus' of 'waardevol' beschouwd worden. Ik heb nooit geloofd in het gebruiken van schaamte als motor voor een gedragsverandering. Toch zeker niet op een duurzame, productieve manier op lange termijn. Versterk ouders waar nodig, maar laat hen ook in hun kracht staan door de waarde van een warme thuistaal te erkennen. Maak gebruik van de wetenschappelijke kennis over tweede (of derde, vierde...)- taalverwerving om adviezen te formuleren en stop ermee om ouders te stigmatiseren. Een meertalig gemeenschap is een reflectie van onze maatschappij, dus ook op school moeten we hierop in kunnen spelen. Natuurlijk zonder ons sterk taalvaardigheidsonderwijs uit het oog te verliezen. Zet in op het sterker maken van leerkrachten en het haalbaar maken van hun job en zo kunnen we onze aanpak versterken."*

4. Conclusie

Meertaligheid is een realiteit. In deze bevraging lieten duizenden jongeren hun stem horen over hoe ze hier naar kijken in hun leefwereld en op school. We verzamelden waardevolle inzichten van een diverse groep jongeren uit Vlaanderen, waarbij meertalige jongeren de helft van de steekproef omvatten. Hoewel de bevraging gebaseerd is op een vrijwillige steekproef, en dus niet statistisch representatief is voor alle Vlaamse jongeren, biedt het onderzoek een betekenisvolle inkijk in hun perspectieven. Bij de interpretatie van de resultaten moeten we rekening houden met de descriptieve aard van het onderzoek. De waargenomen verschillen tussen jongeren die thuis Nederlands spreken enerzijds en een andere taal anderzijds, zijn indicatief en kunnen inspireren tot verdere verdieping, maar laten geen sluitende uitspraken toe over systematische of significante verschillen. De resultaten nodigen hoe dan ook uit tot reflectie en kunnen richtinggevend zijn voor beleid, praktijk en vervolgonderzoek.

Hoe kijken jongeren naar meertaligheid?

Uit de resultaten van de bevraging blijkt dat de overgrote meerderheid (91%) van de bevroegde jongeren meertaligheid iets vindt om **trots** op te zijn. Deze stelling wordt iets sterker ondersteund door jongeren die thuis ook een andere taal dan het Nederlands spreken (96% van de meertalige jongeren) dan onder jongeren die thuis enkel Nederlands spreken (85% van deze groep). Ook het idee dat de talen die je spreekt een belangrijk deel zijn van je **identiteit** wordt breed gedeeld (77%), opnieuw sterker onder jongeren die thuis ook een andere taal spreken (85%) in vergelijking met jongeren die thuis enkel Nederlands spreken (70%). Deze cijfers wijzen op een positieve basishouding tegenover meertaligheid en de rol die taal speelt in de meervoudige identiteit van jongeren¹.

Wanneer we jongeren vragen **welke talen belangrijk** zijn om vooruit te raken in het leven, noemen ze vooral de zogenaamde 'witte' talen² (Engels, Nederlands, Frans en Duits) en gebarentaal. Dit beeld is consistent bij zowel Nederlandstalige als anderstalige jongeren. Deze voorkeur illustreert een bredere maatschappelijke talenhiërarchie waarbij witte talen eerder gezien worden als prestigetalen en andere talen ondergewaardeerd blijven^{11, 3}.

Het beeld is meer gemengd wanneer we kijken naar hoe jongeren denken dat **meertaligheid het leren** in het algemeen, en het leren van Nederlands in het bijzonder, **beïnvloedt**. We zijn benieuwd in welke mate jongeren er een deficit-benadering ten aanzien van meertaligheid op nahouden. In zo'n benadering wordt meertaligheid gezien als een belemmering om mee te draaien in de samenleving en in het bijzonder in het onderwijs⁴.

De veronderstelling dat het spreken van een andere thuistaal een belemmering vormt voor schoolprestaties - een kenmerk van de zogenaamde deficit-benadering - wordt door een meerderheid van de jongeren (59%) niet gedeeld. 29% van de jongeren staat hier neutraal over of heeft geen mening en 12% deelt deze veronderstelling. We zien op dit vlak ook geen duidelijke verschillen tussen jongeren die thuis Nederland spreken en jongeren die thuis ook een andere taal spraken.

Over de stelling dat het moeilijker is om goed Nederlands te leren wanneer men thuis een andere taal spreekt, zijn de meningen verdeeld. 36% van de bevroegde jongeren is het hiermee eens, 34% is neutraal of heeft geen mening en 30% is het hier niet mee eens. Hier zien we wel duidelijke verschillen naar de taal die thuis gesproken wordt: 47% van de Nederlandstalige jongeren tegenover 25% van de meertalige jongeren onderschrijft deze stelling.

De opvattingen over gevolgen van het **gebruik van thuistalen op school** zijn eveneens verdeeld. 42% van de jongeren denkt dat je minder goed Nederlands leert als thuistalen op school worden toegelaten, en 32% vreest dat dit zou leiden tot uitsluiting van andere leerlingen. De andere jongeren zijn relatief gelijkmatig verdeeld over

¹ Komaf (z.j.). *Inclusieve communicatie: iedereen aan boord!* Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://komaf.be/nl/themas/artikel/inclusieve-communicatie-iedereen-aan-boord>

² Agirdag, O. (2015). Scholen in de meertalige stad: Niet elke taal is gelijk. In V. Mamadouh & A. van Wageningen (Eds.), *EU@Amsterdam: een stedelijke raad – essays over de Europese stad* (pp. 67–74). Amsterdam University Press. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://hdl.handle.net/11245/1.507256>

³ Aghallaj, R., Van Oss, V., Peleman, B., Bergeron-Morin, L. & Hollebeke, I. (2022). *Meertalig opgroeien: voordelen en voorwaarden*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documenten/2021-voordelen-en-voorwaarden-meertalig-opgroeien_0.pdf

⁴ Pulinx, R. & Van Avermaet, P. (2014). Linguistic diversity and education. Dynamic interactions between language education policies and teachers' beliefs. A qualitative study in secondary schools in Flanders (Belgium). *Revue française de linguistique appliquée*, Vol. XIX(2), 9-27. <https://doi.org/10.3917/rfla.192.0009>

de categorieën 'neutraal/geen mening' of 'niet akkoord'. Op dit vlak zien we opvallende verschillen wanneer het gaat over de impact van het toelaten van thuistalen op het leren van het Nederlands. 52% van de Nederlandstalige jongeren onderschrijft dit idee tegenover 32% van de meertalige jongeren. Op de vraag of leerlingen zich hierdoor meer uitgesloten zullen voelen zien we geen opvallende verschillen.

Dezelfde tweedeling tussen jongeren die thuis Nederlands spreken tegenover jongeren die thuis een andere taal spreken, wordt weerspiegelt wanneer we hen vragen hoe hun ouders staan tegenover het gebruik van andere talen op school. Onder jongeren die thuis Nederlands spreken, zegt 30% dat hun ouders positief staan tegenover het gebruik van andere talen op school. Bij meertalige jongeren ligt dit aandeel hoger (45%). Toch zien we ook hier dat een aanzienlijk aandeel van de jongeren die thuis geen Nederlands spreekt aangeeft dat hun ouders hier eerder neutraal of negatief tegenover staan. Deze cijfers tonen dat wetenschappelijke inzichten over de voordelen van het gebruik van thuistalen op school, nog niet breed zijn ingebed in het denken over meertaligheid. Zo toont onderzoek aan dat het gebruik van thuistalen in de klas geen negatieve invloed heeft op de taalontwikkeling van het Nederlands⁵ en zelfs positief kan zijn voor de welbevinden, betrokkenheid en afhankelijk van schoolbeleid ook leerprestaties^{6,7}. Ook voor eentalige leerlingen kan een meertalige didactiek voordelen hebben voor het welzijn en participatie^{8,9,10}.

De bezorgdheid over verwarring, pestgedrag of uitsluiting bij het toelaten van meerdere talen blijkt ook uit verschillende open antwoorden. Tegelijkertijd wijzen andere jongeren in de open antwoorden erop dat het verbieden van thuistalen onrechtvaardig is en als uitsluiting kan aanvoelen.

Hoe ervaren jongeren het taalbeleid omtrent meertaligheid op hun school?

We legden de jongeren die momenteel schoollopen in het lager en secundair onderwijs enkele vragen voor die pijlen naar hun **ervaringen van het taalbeleid** op school. De cijfers tonen dat een taalbeleid dat meertaligheid duidelijk waardeert, vaak ontbreekt. Slechts 28% van de jongeren geeft volmondig aan dat hun school het spreken van meerdere talen waardeert en stimuleert, en nog minder jongeren (24%) ervaren dat leerkrachten hen aanmoedigen trots te zijn op hun thuistaal. Een groter aandeel geeft aan dat dit "een beetje" gebeurt (respectievelijk 45% en 36%), wat aantoont dat een uitgesproken waarderende houding van scholen ten aanzien van meertaligheid, ontbreekt. Een beperkt aantal jongeren ervaart een deficit benadering van meertaligheid op school: 10% van de jongeren ervaart dat hun school het spreken van een andere taal dan het Nederlands als een probleem ziet. In de open vragen adviseren jongeren schooldirecties en de minister van onderwijs dan ook om meertaligheid meer te waarderen.

Als we jongeren vragen **welke plaats meertaligheid krijgt op school**, wordt dit volgens veel jongeren aanvaard tijdens informele momenten zoals pauzes (50%) of in taalvakken (85%). Het organiseren van talensensibiliserende activiteiten of het gebruik van functioneel meertalig leren komt relatief weinig voor. De resultaten uit deze bevraging suggereren dat veel scholen zich op het niveau van 'tolereren' of 'verkennen' bevinden, maar zelden de stap zetten naar 'benutten'¹¹.

⁵ Gaikhorst, L., Karssen, M., Zijlstra, H., Martens, E., & Duarte, J. (2023). De effecten van een meertalige interventie op zowel de sociaal-affectieve als cognitieve ontwikkeling van basisschoolleerlingen. *Pedagogische Studiën*, 100(3). <https://doi.org/10.59302/ps.v100i3.17634>

⁶ Veerman, E., Gaikhorst, L., Duarte, J. & Volman, M. (2025). A Systematic Review of Empirical Studies into Multilingual Pedagogies and their Outcomes in Primary Education. *Review of Educational Research*. <https://doi.org/10.1080/01434632.2025.2472862>

⁷ O. Agirdag & J. De Leersnyder (2024): Against the odds: predictors of academic success and excellence in majority-minority schools. *School Effectiveness and School Improvement*. <https://doi.org/10.1080/09243453.2024.2385938>

⁸ Van Der Wildt, A. (2016). Een talig diverse leerlingenpubliek: het thuisgevoel en de vriendschapsrelaties van leerlingen op diverse scholen. In L. Van Praag, S. Sierens, Agirdag, O. e.a. *Haal meer uit meertaligheid: omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs* (pp. 95-105).

⁹ Sierens, S. & Avermaet, P. (2015). *Inequality, inequity and language in education: There are no simple recipes!*. Transatlantic Forum on Inclusive Early Years (TFIEY), 6th meeting, Washington DC, USA. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van https://www.researchgate.net/publication/303676906_Inequality_inequity_and_language_in_education_There_are_no_simple_recipes

¹⁰ Sierens, S., Frijns, C., Van Gorp, K., Sercu, L., & Van Avermaet, P. (2018). Effects of language awareness in education: A literature review (1995-2013). In C. Frijns, C. Hélot, K. Van Gorp & S. Sierens (Eds.), *Language awareness in multilingual classrooms in Europe: from theory to practice*. Boston, MA: De Gruyter Mouton.

¹¹ Meertaligheid.be (z.j.). *Jouw vragen beantwoord: Talenbeleid FAQ*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://meertaligheid.be/jouw-vragen-beantwoord#/talenbeleidfaq>

Er is ook verdeeldheid over **schoolregels rond taalgebruik**. 41% van de bevroegde schoolgaande jongeren zegt tevreden te zijn met de taalregels op school, terwijl 45% hierover geen mening heeft. Van de jongeren die aangeven dat er op school regels bestaan over welke talen gesproken mogen worden (43%), zegt een derde (33%) hierover te mogen meepraten, veelal via formele participatiekanalen zoals de leerlingenraad. Jongeren geven ook aan spontaan individueel of in groep te praten met leerkrachten of directie over de taalregels.

Hoe kijken jongeren naar (meer)taligheid in onderwijs?

De adviezen die jongeren meegeven aan schooldirecties en aan de minister van Onderwijs bieden bijkomende inzichten. Hier zien we **diverse stemmen**. We kunnen dus zeker niet spreken van één kijk van jongeren op meertaligheid in onderwijs.

Meerdere jongeren pleiten voor een **meer waarderende en actievere rol van meertaligheid** in het onderwijs. Ze zien meertaligheid als een kracht en als een manier om inclusie, identiteit en motivatie te bevorderen. Het Kinderrechtencomité benadrukte al meermaals dat meertaligheid een plaats geven in onderwijs, belangrijk is voor het realiseren van het recht op onderwijs van kinderen die tot een minderheid behoren¹². Positieve aandacht voor de thuistaal is belangrijk voor het welbevinden van meertalige kinderen, wat bijdraagt aan het recht op een zo goed mogelijke gezondheid. Dit wordt ook ondersteund door onderzoek¹³. De mening van verschillende jongeren sluit aan bij deze visie. Toch is er onder de bevroegde jongeren niet enkel enthousiasme. Er leeft **ook weerstand** bij vele jongeren. We horen ook heel wat stemmen voor een 'alleen Nederlands'-aanpak, met uitzondering voor taalvakken. Dit kunnen we beschouwen als een reflectie van een ééntalige habitus¹⁴. Dit is een diepgewortelde overtuiging dat één taal de norm is binnen een samenleving, vooral in het onderwijs. Sommigen geven expliciet aan dat ze bepaalde talen, veelal 'zwarte talen'¹⁵ zoals Arabisch, niet op school willen leren. Deze uitspraken onderstrepen opnieuw het bestaan van taalkundige hiërarchieën onder jongeren.

In de adviezen voor schooldirecties en de minister van onderwijs zien we verdeelde meningen om **thuis talen al dan niet een plek te geven op school**. Deze verdeeldheid weerspiegelt zich in de cijfers: 40% vindt dat er op school meer ruimte zou moeten zijn voor andere talen dan Nederlands. Dit idee leeft sterker onder jongeren die thuis een andere taal spreken (51%) dan bij Nederlandstalige jongeren (28%). In de open antwoorden zien we dat veel afhangt van de context waar andere talen worden toegelaten. Zo is het toelaten van thuis talen op informele momenten een veelgehoorde suggestie. Tegelijk pleiten enkele jongeren ook om thuis talen op school te verbieden of zelfs bestraffen. Dit laatste wordt vanuit een kinderrechtensperspectief als discriminatie beschouwd¹⁶.

Slechts 34% van de jongeren zou graag zien dat thuis talen vaker gebruikt worden in de klas. 37% is neutraal en 29% is tegen. Opnieuw is het aandeel voorstanders groter onder jongeren die thuis ook een andere taal spreken (43%) dan onder jongeren die thuis enkel Nederlands spreken (23%). Enkele jongeren suggereren in hun adviezen dat het gebruik van andere talen zou ingebed kunnen worden via functioneel meertalig leren. Andere jongeren willen vooral taalvrijheid en roepen op tot minder strikte taalregels, zeker tijdens informele momenten of bij groepswerk. Sommigen waarschuwen dat het inzetten van thuis talen niet mag worden afgedwongen, en onderstrepen dat keuzevrijheid essentieel blijft, ook voor jongeren die zelf meertalig zijn. Nog enkele andere zien het talenonderwijs liever anders aangepakt, zo willen enkelen meer spreekkansen (zowel in als buiten formele lessen), willen sommigen meer vreemde talen leren buiten Engels, Frans of Duits, en vragen sommigen zelfs naar het krijgen van vakken in meerdere talen.

¹² Vandevelde, J. (2021). Niet verstaan, niet geleerd: Hoe kinderen met een andere thuistaal het volledige genot van hun recht op onderwijs wordt ontzegd en wat hieraan gedaan kan worden bekeken vanuit reeds genomen initiatieven voor mensen met een handicap. Scriptiebank. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://scriptiebank.be/scriptie/2021/een-kritische-analyse-van-het-recht-op-onderwijs-het-internationale-recht-en-diens>

¹³ Vlaamse Overheid (z.j.). Onderwijstaal in het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/over-vlaanderen/taalwetwijzer/taalgebruik-in-het-onderwijs/onderwijstaal-in-het-basisonderwijs-en-het-secundair-onderwijs>

¹⁴ Gogolin, I. (2002). Linguistic and Cultural Diversity in Europe: A Challenge for Educational Research and Practice. *European Educational Research Journal*, 1(1), 123-138. <https://doi.org/10.2304/eeerj.2002.1.1.3>

¹⁵ Agirdag, O. (2015). Scholen in de meertalige stad: Niet elke taal is gelijk. In V. Mamadouh & A. van Wageningen (Eds.), *EU@Amsterdam: een stedelijke raad – essays over de Europese stad* (pp. 67–74). Amsterdam University Press. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://hdl.handle.net/11245/1.507256>

¹⁶ Van der Kroon, C. (2021). Helemaal jezelf mogen zijn op school: Een kinderrecht. *Defence for Children*. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://www.defenceforchildren.nl/actueel/blog/carrie-van-der-kroon/helemaal-jezelf-mogen-zijn-op-school-een-kinderrecht/>

Tegelijkertijd vragen jongeren in hun adviezen ook voldoende **ondersteuning voor het leren van het Nederlands**. Voorstellen uit de beleidsnota onderwijs voor de regeerperiode 2024-2029¹⁷ zoals extra ondersteuning voor leerlingen met een andere thuistaal kunnen rekenen op brede steun (69%). De steun voor meer aandacht aan de leerdoelen Nederlands is minder groot. Iets minder dan de helft (46%) vindt dat scholen meer aandacht moeten besteden aan de leerdoelen Nederlands. 8% is hier niet mee akkoord. Andere beleidsideeën, zoals verplichte taaltesten of Nederlandse lessen voor ouders, leiden tot meer verdeeldheid waarbij de bevroegde jongeren vrij gelijkmatig verdeeld zijn onder voorstanders, tegenstanders of jongeren met een neutrale houding.

Opvallend is het belang dat jongeren hechten aan gebarentaal. 36% van de jongeren vindt **gebarentaal** een belangrijke taal om vooruit te raken in het leven. Ook in de open antwoorden lezen we bij verschillende jongeren een pleidooi voor het aanleren van gebarentaal op school.

Tot slot valt op dat heel wat jongeren pleiten voor een **genueanceerde benadering**: het behoud van het Nederlands als instructietaal hoeft niet in strijd te zijn met het erkennen en benutten van meertaligheid. Er klinkt bij verschillende jongeren een duidelijke oproep om meertaligheid niet als obstakel, maar als kans te zien, zolang er ook voldoende ondersteuning blijft voor het Nederlands als onderwijstaal. Enkele jongeren schrijven een uitgebreide en doordachte onderwijsvisie neer, die soms doet vermoeden dat ze belezen zijn in het thema. Er wordt gepleit voor taalgerichte vakdidactiek, differentiatie, taalcoaching, taalbadklassen om leerlingen te versterken in het Nederlands en professionalisering van leerkrachten om meertaligheid op een onderwijskundig verantwoorde manier in te bedden.

Slot

Over het algemeen zien jongeren meertaligheid als troef. Jongeren hebben concrete ideeën en suggesties over hoe meertaligheid een plek kan krijgen in het onderwijs, zoals het toelaten van thuistalen tijdens informele momenten of het organiseren van meer lessen in andere talen. Toch maken jongeren zich ook zorgen over meertaligheid. Er zijn vrij veel jongeren die aangeven dat er enkel Nederlands aangeboden moet worden in het onderwijs. Sommigen uiten bezorgdheden over uitsluiting, pestgedrag of verwarring als er te veel talen naast elkaar worden gebruikt. Bovendien is het opvallend dat de resultaten uit de bevraging regelmatig verschillen tussen jongeren die Nederlands als thuistaal hebben en jongeren die Nederlands niet als thuistaal hebben. Uit de bevraging is het duidelijk dat jongeren een mening hebben over meertaligheid in het onderwijs en taal in de samenleving meer algemeen. De meerderheid van de jongeren geeft aan niet te kunnen meepraten over de taalregels op school of niet te weten of ze kunnen meepraten. Dit staat in contrast met de betrokkenheid van jongeren rond het thema meertaligheid zoals blijkt uit de resultaten van de bevraging. Het betrekken van jongeren in de toekomstige aanpak van meertaligheid, zowel in de scholen zelf als in het beleid, is dan ook cruciaal.

In 2024 koos de Vlaamse Jeugdraad drie nieuwe prioriteiten: gelijke kansen, digitale leefwereld en klimaat. Dit zijn de hoofdthema's waarmee de Vlaamse Jeugdraad de komende jaren aan de slag gaat. Per thema is er een werkgroep en elke werkgroep organiseert een bevraging. De resultaten van de bevraging ondersteunen het beleidswerk van de Vlaamse Jeugdraad in de komende periode. Dankzij de inzichten uit de bevraging kan de Vlaamse Jeugdraad hun beleidsadviezen en ander beleidswerk verder onderbouwen vanuit de stem van jongeren.

¹⁷ Demir, Z. (2024). Beleidsnota 2024-2029. Onderwijs en vorming. Vlaams Parlement. Geraadpleegd op 26 juni 2025, van <https://www.vlaanderen.be/publicaties/beleidsnota-2024-2029-onderwijs-en-vorming>